

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Nomenclatura figurarum, ordine alphabetico. Ex antiquis Thetoribus
expressa. Capvt XVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

timo loco ponendum præscribunt.
Nam polysyllaba nomina verbis ininis simplicibus sunt ornatiora.

Decimoquinto, verbum substantivum Est, recte initio post aliam dictionem ponitur, ut apud Cic. sapè. Ea est enim, &c.

Decimosexto, Sum verbum præcedente comparativo, aut superlativo, eleganter finem orationis occupat, ut Tuscul. 2. num. 69. nulum theatrum virtuti conscientia maius est.

Decimosseptimo, Infinitum passivum verbi vsitatus, quam activi cum verbo componitur. In pueris oratio perfecta nec exigi, nec sperari potest: Quintil. Et Cic. pro Milone; Insidiatori verò quæ potest inferri iniusta nex.

Præsentis temporis verbum, quam præteriti in historia, fabulæ narranda, elegantius dicitur.

Decimo octavo, adverbia adiectivis nominibus, aut adverbis adiectivis nominibus factis postponuntur, aut si præonantur in medio, aliquid non ineleganter ponitur, ut: Stylus intermissione paulum admodum de celeritate perdit: Quintil. Cicero, Muldo tamen pauciores oratores, quam boni poetæ inveniuntur.

Coniunctio, & articuli periodi.

Decimonono, Coniunctiones frequentissimæ periodorum faciunt initium, & orationis corpus, veluti quibusdam aureis catenulis vinciunt.

Vsitatiora sunt ista: Ac illud quidem, ac mea quidem sententia, Neque verò, iam verò, Sed etiam, Et si, Quamobrem, Itaque, Ut enim quisque, Quinetiam, Verum ego, Verum enimvero, Num igitur, &c.

In adverbis.

Nunquam mehercule, Primum, Deinde, Nunc autem, &c.

In Pronominibus.

Quis enim, Quis autem, Quod quidem, Quidquod, Hoc enim, hoc profecto,

Hæc autem omnia, Quibus de causis, Illud profecto,

Ego verò, Mihi verò.

(?)

De dignitate elocutionis, & definitione figuræ.

CAPVT XVI.

Restat tertia, eaque nobilissima pars elocutionis *Dignitas*, quæ tota confurgit ex figuris. De quibus nunc plenius agendum videtur.

Atque, ut id maiori fiat perspicuitate, primum varia figurarum nomina, & exempla ex veteribus, Hermogene, Longino, Aquila, Rutilio Lupo, Rufiniano, & cæteris, ordine alphabetico subiiciam. Mov de vsu, & accommodatione dicam. Tertio earundem e partem, seu permixtionem, & variam in varijs authoribus, & stylis tractationem breviter ostendam. Nota porro, figurarum nomine tropus etiam vulgò contineri: quanquam, si proprie, & signanter loquamur, *Ὁ μὲν τροπος* περιέν ὄνομα γινέται ἀρετῆ, τὸ ἡσχίμα

περι πλείων ὀνόματος κῶσμησις; ut declarat Alexander Rhetor de figuris: Tropus est virtus in vno duntaxat verbo; figura, lumen, & ornatus in pluribus. Accedit, quòd tropus immutatis à propria significatione verbis fiat, ἀλλότριον ἀπὲ τῆ ἰδίου ὀνομα ἔχει; figura verò propria retinet rei significationem, τὸ ἴδιον ὄνομα τῶ πράγματι σὺζει. Deinde alia est figura dictionis, quæ fit duntaxat in verbis, quibus immutatis ipsa dissolvitur. Talis est allusio; non enim, si δουλέειν, & βυλέειν alludunt apud Græcos, latine eandem vim retinent. Figura autem sententiæ, cum in sensu, & notionibus mentis sit constituta, verbis etiam immutatis non tollitur.

Definitur ab eodem Alexandro figura *Ἡ ἀλλάξις λόγων ἐπὶ τὸ κρείττον, Μυατιοο* rationis in melius, hoc est, ornatior quædam forma dicendi. Cecilius Calendites eandem sic definit, *Ἦσα ὁ εἰς τὸ μὴ κατὰ φύσιν. Molon, μεταβολὴ εἰς ἡδονὴν ἡράγιστα τὴν ἀκούειν.*

Alexand. Rhetor. Græc. p. 174.

Nomenclatura figurarum, ordine alphabetico.

Ex antiquis Rhetoribus expressa.

CAPVT XVII.
Acyron, siue, Acyrologia.

Improprium, vt sperare, pro timere. Terent. Nam, quod tu speras propulsabo facile. Et Herod. lib. 8. *ἀντιπέλας ἔδρα ἐν ἄπικρον.* Aduersarios se habituros sperabant.

P. Rutil.

Aetiologia.
Hoc schema efficitur ratione breui, & sententiosa. Ita vt, quod dubium est visum, ad certam fidem adduci videatur, vt: Etsi acerbum vobis quod dicturus sum videbitur, tamen æquo animo audiendum est: nam ferè verum consilium, quod initio auditu graue est; in posterum cognita utilitate fit iucundum. Lycurg.

Iul. Ruf.

Aganactesis.
Indignatio, quæ fit maximè pronuntiatione, vt: Fero ego te Torquate, iam dudum fero, Cic. pro Sylla.

Et, *Cantando tu illum, aut vnquam tibi fistula*

cera

Iuncta fuit. Virg.

P. Rutil.

*Alii enim
antithesi
confundunt.*

Allæosis.
In hoc schemate diuisio, & separatio est personarum, aut rerum, & demonstratio quantum interfit, vt: Diuersa studia in adolescentium animis aduerteramus, tametsi fratres erant, vno, atque eodem sanguine orti, alter in studio laudis versabatur, & industria virtutis, vitam gloriosam, sed laboriosam sequebatur; alter in augenda pecunia occupatus, & habendi cupiditate deprauatus, summas diuitias, summam virtutem existimabat. Hic nimium magis erat laboriosus, qui laborem condendi, non vtendi causa suscipiebat. Hegesias. Item, Non enim simile est viuere in æqua ciuitate, vbi ius legibus valeat: & deuenire sub vnius tyranni imperium, vbi singularis libido dominatur. Sed necesse est, aut legibus fretum, meminisse libertatis, aut vnius potestati traditum, quotidianam commentari seruitutem. Hyperidis.

Allæosis apud Alexandrum Rhetorem aliud sonat, scilicet mutationem numerorum, casuum, personarum.

Amphidiorthosis.

Apud Alexandrum Rhetorem; ὁ ἀντιθέτης ἐπιπέδου, ἢ ἐπιπέδου ἀσφαλιζόμεθα τὸν λόγον, cum dicti alicuius acerbiter, & antequam dicatur, præmunimus, & postquam prolatum fuerit, mitigamus.

Anaclasis.

Hoc schema fieri solet, cum id quod ab altero dictum est, non in eam mentem, quæ intelligitur; sed in aliam, aut contrariam excipitur. Huiusmodi est vulgare illud Procleianum. Procleius, cum filium suum moneret, & hortaretur, audacter ex bonis ipsius sumptum faceret, quas in res vellet, atque opus esset: nec tum denique speraret libertatem, licentiamque vtendi futuram, cum pater discessisset, cui, viuo patre promissuè omnia licerent: filius respondisset non esse opus sapè eadem oratione moneri, nec se patris mortem expectare. Cui Procleius pater subiecit, Immo verò minime meam mortem expectes, nec properes moliri, vt velocius moriar.

Plato interrogatus, qui Respubl. beata fieret: respondisse dicitur: Si aut qui sapiunt, imperare, aut imperant, sapere discant.

Item Theophrastus dicitur dixisse, Prudentis esse officium, amicitiam probatam appetere, non appetitam probare.

Item Aristoteles dicitur dixisse, Eius esse vitam beatissimam, cuius & fortunæ sapientia, & sapientiæ fortuna suppeditet.

Anacænosis.

Communicatio est, cum aut ipsos aduersarios consulimus, aut cum iudicibus deliberamus. Cicero in Diuinatione. [De te iam, Cœcili, mehercule extra hanc contentionem, certamenque nostrum, & reliqua. Est & idiotissimos.] Item pro Quinctio, [Si de prædijis tuis ageretur, Sex, Næui, si in paruula re captionis aliquid vererere: non statim ad C. Aquilium, aut ad eorum aliquem, qui consuluntur, ecurrisses? cum ius amicitia, societatis, affinitatis ageretur, &c. idem ibidem. Ego prote nunc hoc consulo post tempus in aliena re, quod tu in tuare, cum tempus erat, confulerè oblitus es. Quæro abs te, C. Aquili, L. Luculle, P. Quintili, M. Marcelle, vadimonium mihi non obijit quidam socius, & affinis meus, qui cum mihi necessitudo vetus, controuersia de re pecuniaria recens intercedit, &c. Item pro Sext. Si rectè vestram bonitatem, atque prudentiam agnouimus, non multum me fallit: si conq. R. S. Primum expectari. Cato, Si vos in eo loco essetis, quid aliud faceretis. [& alibi] Communem rem putate, ac vos huic propositos. Virgilius.

— fuit

...fuit & sibi talis
Anchises genitor, Dauni miserere senecta.

Anadiplosis.

Aquila. Reduplicatio. Rarum apud oratores figura genus, frequentius apud poetas: si quando tamen, & in civilem orationem incidit, mediocrem dignitatem habet. Interest autem inter hoc, & palinlogiam, ac epanalepsin, quod hic ea, quae in superiore membro postrema ponuntur, in posteriore prima repetuntur, ad hunc modum. Concurrerat ad tantae rei nuntium, sicut commune civitatis periculum monebat, senatus frequens, equester ordo uniuersus. Tale est & illud Terentianum, Negat, Phanium esse hanc sibi cognatam. Demipho negat esse cognatam.

Iul. Ruf. Anadiplosis item est eiusdem verbi continuatim repetitio, ut,

Et longum formose vale, vale, inquit, Iola.

Et, O Corydon, Corydon, qua te dementia cepit.

Et, Me, me, adjum qui feci, in me conuertite ferrum

O Rutuli.

Latine dicitur haec figura duplicatio, Vide Palinlogiam.

Anarepsis.

Huius figurae meminit Hermogenes, & exemplum affert illud Demosthenis, οὐκ ἔστιν ἄλλοις ἐπιχειροῦσα τῆν πόλιν, οὐδὲ πλείοις ἐγὼ, οὐδὲ ἐν τούτοις, videtur grauis quaedam responsio, nam ἀναρῶν, est consulta respondere.

Analepsis.

Adem tra- Repetitio eiusdem sententiae, ut offendit
ductio & dāam primum caussam non fuisse, cur a Praetore postulares, ut bona P. Quinctij possideres, deinde ex edicto te possidere non potuisses, postremo, non possedisse. Differt ab anaphora, quod haec sit repetitio in principiis sententiarum.

Anantacron.

Ruf. Lup. Hoc schema tunc prodest, atque omnis eius utilitas in eo est: cum volumus ostendere necessitudinem aut naturae, aut temporis, aut alicuius personae: quemadmodum fecit Myron, Amicus meus fuit Cremonides, & opinione omnium magis familiaris: & pro salute eius, quaecumque potui feci: sed postea quam maior vis legis, nostrum auxilium ab illius periculo remouit, calamitatis, ac luctus eius particeps eram. Nam opitulandi facultas om-

nis erepta iam fuerat. Item Democharis. Nichil enim valebat assidua pro fratre, ac misericors deprecatio, cum iudicaret tyrannus: cuius crudelitas omnem naturae necessitudinem extinguebat.

Anafene.

Est superiorum proxima figura (scheseos, anthyphora, &c.) qua ab aduersariis maxima proposita distribuimus, ac redarguimus, velut fallat, ut

Nunc Lycia sortes, nunc & Ioue missus ab ipso

Interpres diuum fert horrida iussa per auras. Latine dicitur destructio, vel euacuatio.

Anastrophe.

Ἀνέστος θέστος ἐν δευτέρῳ, τῶν ἄλλων, ut ἐμὸν μέγα. Vetus scholiast. Graecus, Annominatio in paxonomasia.

Anryphora.

Est figura sententiae, qua aduersariorum nobis sententias ac dicta proponimus, ac submittimus, in hoc tantum, ut illis respondeamus, ut

Verum anceps pugnae fuerat fortuna, fuisse. Si perijisse satis semel est, peccare fuisse ante satis. Latine dicitur oppositio, vel obiectio.

Animetabile.

Communitio, ut [Non uiuo, ut edam, sed edo, ut uiuam, 4. ad Herenn.] Haec eadem Di-
allelon, & Anaclasis.

Anisagoge.

Compensatio. Est autem huiusmodi, ubi aliquid difficile, & contrarium consistendum est: sed contra iniecit non minus firmum: qualia sunt haec de rege Ptolomaeo apud Cicero-

nem. Difficilis ratio belli gerendi: at plena fidei, plena pietatis. Et si dicas, magnus labor, multa pericula proponuntur: at gloria ex his immortalis est consecutura.

Antiphrasis.

Est figura sententiae, cum quaedam negamus nos dicere, & tamen dicimus: ut apud Lucium, [Non tango quod auarus homo est, quodque improbus omitto. Et apud Virgilium,

Quid memorem portus, Lucrinoque addita claustra.

Latine dicitur omisio. Alias antiphrasis.

Iul. Ruf.

p. 36.

Iul. Ruf.

p. 38.

Prolepsis &

subiectio.

Aquila p.

36.

Οταν ἔτινον

ἀντὶ τῆς

ἀντιθέσεως.

Alexand.

Rhetor.

Iul. Ruf. p.

37.

est in abusu nominis, & etymologiae, ut, bellum, quod minime bellum.

Antistasis.

Iul. Ruf. p. 33.

Est, cum idem verbum repetitur in contrario sensu, ut,

Vna salus videris, nullam sperare salutem.

Et *J Ex illo Corydon Corydon est tempore nobis.*

Hæc Latine dicitur intentio. Eadem traductio, & analepsis.

Antistichen.

Α' ὑπὸ ἰσὺν, Athen. lib. 2. est oppositio literarum, ut, *φάλα πιάλα.*

Antistrophe.

Aquila 20. Conuersio. Species huius figuræ cum eandem ferè vim habeat, contraria est epanaphoræ, eo quod ibi ab eadem parte orationis sapius incipitur, hic in eandem partem definitur: cuiusmodi est hoc, pro Fontejo.

Frumenti maximus numerus è Gallia, pedatus amplissime copia è Gallia, equites numero plurimi è Gallia. Eadem epistrophe, & conuersio, & epiphora.

Antitheton.

P. Rutil. p. 31. Hoc pluribus modis fieri solet, & habet in omni genere orationis summam utilitatem. Quare separatim demonstrandum est de vnoquoque genere eius.

Charisius. Vnum est, cum contrariæ res inter se conferuntur. *Charisij.*

Alter eorum erat in dando benignus, alter erat in accipiendo astutus. Hunc omnes conquirebant: illum vitabant, ne ab eo viderentur. Huius enim pudor erat omnibus iucundus: illius a uem impudentia, ipsi suavis, cæteris amara.

Hoc idem fieri potest in vna persona, ita, ut fecit Dinarchus, cum ipse de se diceret: Olim in adolescentia sedulo omnem gloriam sectabar: at nunc in senectute summum me ambitionum inuasit odium: tunc facile multis optulabar, nunc iam me ipsum tueri vix possum: tum mihi beatissimus videbar, si quampluribus benefecissem; nunc contra vereor, ne quid mihi desit ad necessarium aratis meæ cultum: tunc ego ipse pro republ. fortiter arma capiebam, nunc præterquam laudare eos, qui rempublicam armati defendunt, nihil valeo.

Isidorus. Est etiam genus huiusmodi, quod in eadem sententia, priori verbo contrarium quod est, infert, & coniungi solet. *Isidori.* Non ille stultitia, aut furore impulsus, tam graues labores

frustra subiret: sed ex acerbitate laboris, iucundos voluptatis fructus sibi parabat.

Aliud est item, quod superiori infert, sed consequenter ita, uti fecit Demetrius Phalereus.

Nobis primum Dij immortales fruges dederunt: nos quod soli accepimus, per omnes terras distribuimus. Nobis maiores nostri rempublicam reliquerunt: nos etiam socios nostros de seruitute eripuimus. Itaque, & amplissimus nobis honores ab omnibus habetur, & propter huius honoris dignitatem superbiam nostram nemo vestigium experitur.

Antitheton, oppositum ex contrarijs. Hæc figura constat ex eo, quod verba pugnantia inter se paria paribus opponuntur. Cuiusmodi breuissimum est illud Ciceronis.

Domus decrat: at habebas. Pecunia superabat: at egebas. In pace ad vexandos ciues acerrimus, in bello, ad expugnandos hostes incertissimus.

Antizeugmenon.

Siue iniunctum. Hoc genus enumerationis diuersam habet vim à Diezeugmeno: ibi enim copia verborum iactatur, hic breuitas. Nam, ut in superiore singulis membris singula diuersa reddimus: ita hic plura in vno coniungimus, quale est hoc.

Quorum ordo humilis, fortuna sordida, natura turpis ab oratione abhorret. Hoc enim, postremum, abhorret, ad tria refertur. Sin autem hæc figura ita fit, ut in postremo sit pars orationis, quæ duo, aut plura membra coniungat, tum in primo, tum in medio iniectionem, seu *ἐπιβολήν* vocemus licet.

Præstat autem orationi pluribus verbis in eandem rem collocatis, non idem significantibus, sed maius aliquid: hoc modo, Verberatur, cruciatur, necatur.

Antithesis.

Iul. Ruf. p. 31. Est cum verbum verbo pari potestate per contrarium redditur, ut [Sequitur nouo veterum deceptum errore locorum.] Et [Voluitur ille vomens calidum de pectore flumen frigidus. Latine contrarium, vel oppositio potest dici.

Antonomasia.

Est pronominationis, ut nouus Arpinas pro Cicetone.

Aparatmesis.

Annunatio, quæ fit perspicuitatis gratia, ut *πρώτον ἢ τὸ δεύτερον ἢ τὸ τρίτον*, Hermog. lib. 1. *περὶ ἰδεῶν.*

Apho.

Aphorismus, vel Diorismus.

Idem, p. 27. Descriptio rerum per reprehensionem, quae exprimit, & corrigit vim sententiae, & potestatem. Quare potest videri species emendationis: nam quae temere dixeris, reprehendit. Tullius [Quamquam illa non poena, sed prohibitio sceleris fuit.] Aut alias [Ciues inquam, si hoc nomine appellare fas est. Eadem correctio, & epanorthosis.

Από κοινῶν, ubi dictio semel posita sapius intelligitur, notatur à Græco quodam scholiaste, περί σχημάτων, estque Grammaticorum.

Apodosis, siue Apoplanesis.

Idem, p. 26. Reiectio, vel reprobatio quarundam rerum, quasi in quaestionem non venire dignarum, neque oportuisse, aut ab aduersarijs poni, aut à nobis quaeri, aut à iudice postulari. Quod schema mirè facit ad acceleratè fugiendum, vt & tacuisse, & tamen non timuisse videamur, vt in re difficili, & contraria, non haereamus. In qua figura breuiter morari, ad aliud statim transire debemus. Cicero pro Caelio, [Equitis Romani autem esse filium, criminis loco poni ab accusatoribus, neque his iudicantibus oportuit, neque defendentibus nobis.

Apophasis, siue Aetologia.

Idem, p. 25. Ratiocinatio. Venustum schema, ubi, quasi alio interrogante, nobis ipsis respondemus, & rationem reddimus. Cicero. Si quis furem occiderit, iniuria occiderit. Quamobrem? quia ius constitutum nullum est. Quid si se telo defenderit? non iniuria. Quid ita? quia constitutum est. Caesar pro Bithynis, Quid ergo? syngraphae non sunt, sed res aliena est. Et haecenus, ubi nobis respondemus: alias, ubi alijs, quod nisi arte procedit, causam prodit: vt apud Virgilium, interrogante altero, quod negare non poterat, subtiliter occurrit, ne furtum fecisse existimetur:

An mihi cantando vitius non redderet ille,
Quem mea carminibus meruisset fistula caprum.

Et testis interrogatus à reo, Num fustibus vapulasset innocens, inquit. Aut cum dicitur, Quæro an occiderit hominem: & respondetur latronem, vt confessionem præcurrat defensio.

Apophonisma.

Idem, p. 27. Sententia responsiua, vt apud Coelium, Fac velis, perficies. Apud Tullium, Literarum ra-

dices amaras, fructus dulces.

Apoplanesis.

Est, aut iudicis à re contraria nobis auocatio, Idem, p. 26. quam cum desiderat, aut ab aduersario commonetur, vt quaerat, nos obscurando, & miscendo, & promittendo quidem dicturos nos, sed suo loco, ad aliam rem auocamus; & rursum dum dicimus, sensim ad aliud transimus, & ab eo, quod contra nos est, auocatur, & suspenditur iudex: vel coniuncta rerum multitudine implicatur, vt non de vno, sed de pluribus putet sibi sententiam esse dicendam: vt pro Cluentio fecit Cicero, in qua oratione tenebras se offudisse iactauit iudicibus Cluentianis: Intelligant nihil me, nec subterfugere voluisse reticendo, nec obscurare dicendo, ego me, iudices, ad eam causam accedere, quae iam per annos octo continuos; vsq; eo, efficiam profecto. Deinde. Verfatam esse in iudicib; pecuniam constat totum caput. Deinde. Vnum quidem, nemo erit tam inimicus Cluentio, vsque ad finem ipsius.

Aporia.

Hoc schema efficitur, cum quaerimus, quid? P. Ruf. aut quemadmodum pro rei dignitate dicamus: nec reperire ostendimus. Lysia. Nec iam rationem inuenimus, qua flecti posse speremus: ita nos omnibus modis tenuatos, acerba, ac nimium tua facultas affligit.

Item Hegeſias, Non hæc est, vt vulgari verbo appellatur, calamitas; quid igitur? quod proprium imponam nescio, nisi illud vnum, tantam esse ærumnae magnitudinem, vt omnem fortunæ superbissimam crudelitatem ingenij miseria superarit.

Aporia eadem est, ac Diaporeſis, addubiatio quædam, cum simulamus quaerere nos, unde incipiendum, quid potissimum dicendum, an omnino dicendum. Cumque artificialiter simulamus, non res inuenire, non paratos venisse: Cicero in Verrem. Quem? quemnam? rectè adnotones, Polycletum esse dicebant. Et de domo sua apud Pontifices, tibi literas ille misit: quas aut nunquam misit: aut si misit, in concione recitari noluit. Itaque siue ille misit, siue tu protulisti: certè consilium tuum de honore Catonis nudatum est.

Apostopſis.

Reticentia, cum intra nos supprimimus ea, quae dictari videmur, quod aut turpia, aut inuidiosa, aut alioquin nobis graui dictu sunt: vt est Demosthenicum illud proœmium, non

pari ego, & aduersarius periculo ad iudicium venimus: sed mihi quidem, nolo autem quicquam initio dicendi ominousus proloqui. Interdum etiam vitur hac figura, quasi ad alia properemus. Tale est Virgilianum illud,

*Quos ego: sed motos praestat componere flu-
tius.*

Definitur ab Alexandro Rhetore λόγον ἐπιτείνων τὸ παρασιτωώδη μῦθον, ἢ παραλείπων τὸ γινωσκόμενον, ἢ σιωπῶν τὸ ἀσυχρόν. Oratio extendens, quod reticetur, ut apud Demosthenem. Μήτηρ μὲν ὑπῆρχε πολίτης πατήρ δὲ οὐκ ἔρω πόδεμ. Plus auget silendo, quam si enarrasset: Alias, vel omittit, quod notum est, vel reticet, quod obscurum est.

Apostasis.

A nonnullis separatio dicitur, quod per mixtos sensus separat, atque dilatat. Videtur aequalibus membris, & interuallis distincta oratio, metaphora ducta a constitis arboribus. Nam Theoph. lib. 3. de caus. plant. consitarum arborum interualla vocat ἀποστάσεις. Meminit eius figura Hermog. lib. 1. περὶ ἰδεῶν, & Philostr. in epist. ad Iulian. αἱ δὲ ἀποστάσεις, εἴ τε προβολαί, τῶν λόγων Γοργίου ἐπεχωρίζον πολλαχῆ μέρ, μάλιστα ἢ ἐν τῶν τῶν ἐπιτοσιῶν κύκλῳ. Apostases vero, seu proietura orationum Gorgiae in familiarem usum, & consuetudinem veniebant, sapissimè quidem, maxime vero in poetarum circulo. Tale est illud, seruiebat forum cubiculo, Praetor meretrici, carcer conuiuio, dies nocti, Murrhedius apud Senecam. Meminit quoque Philostratus in Gorgia ὁμίση καὶ τοῖς ὀφισαῖς ἤρξῃ, καὶ παραδοξολογίας, καὶ πνεύματῳ, καὶ τὰ μεγάλα μεγάλως ἐρμηνεύειμ, ἀποστάσεων σε καὶ προβολῶν. Aristides περὶ σεμνότητῳ, αἱ, ἀπόστασις fieri, ὅταν ἢ συμπλέκῃ κατὰ τὸ ὅμοιον καὶ συναπλῶν ἀλλήλοις ἀποσάντες, εἰς ἀρχὴν ἰδίαν ἐπαναγάγωμεν ὡς τὸ συνημμένον τῶν νοημάτων χωριστὴν ἀποσῆται. Rhet Graec. p. 642. Cuius definitionis satis obscura, hic est sensus, Apostasis est amplificatio quaedam sententiae, per variam rerum inter se copulatam seriem, in idem principium reuoluta. V. G. grauius patrat Philippus. Simplex est sententia, & minimè figu-

*Ἐστὶ
προβολῶν.*

rata. At si diffundas hoc pacto, *Thessaliam subiugauit, Euboeam sibi mancipauit, in Hellepontum proficiscitur*, sensibus & colis inter se distincta, ac separata, tunc fit ea, quae à Graecis Rhetoribus dicitur ἀπόστασις. Omnia enim declarant, & explanant, quod initio positum est, *grauius patrat Philippus.*

Apostrophe.

Auersio. Necessaria plerumque figura, ubi, quae ad alios dicta volumus, ad alios dicere videmur. Sic plerumque conuertimus orationem in reum ab iudice, cum illa tamen, quibus aduersarium alloquitur, iudici alligentur. Acutissimum exemplum in Philippicis Demosthenis, ubi, quibus verbis populum Atheniensium monitum videt, eadem se dicit apud Graecos, & Arcadas, & Messenios concionatum inuidiosè. Et M. Tullius, cum saepe alias, tum pro Roscio conuertit orationem ad Chrysgonum, ab illo loco, rogat, oratque Chrysgone, &c.

Aria.

Execratio oratoria apud Ciceronem, *o scelus! o portentum!* in vltimas terras exportandum! Apud Virg.

At tibi pro scelere, exclamat, pro talibus an-

si.
Dij, si qua est caelo pietas, qua talia cures,
Perfouant grates dignas.

Eadem Catara.

Asyrmus.

Urbana dictio. Hac figura fit exercitatus alij ingenua festiuitas, ut apud Ciceronem, respicite, respicite iudices, hominum fortunas, respicite Fabritij senectutem: cum hoc respicite ornandae orationis causa saepe dixisset, respexit ipse: at Fabritius à subfellijs demisso capite discesserat. Et alias, negabat ius tam nequam esse Verrinum. Et idem alibi, execrabatur Sacerdotem, qui tam nequam Verrem reliquisset.

Asyntacton.

Quam consueti orationis structura, siue syntaxis immutatur, quod multis modis contingit, quos in Homero obseruat Plutarchus de schematibus.

Asyntacton.

Est, vel dialylon, cum oratio nulla coniunctione connexa, velut solutae sententiae regulam seruat. Ut, *consilium, patriam, galca, clypeoque* resulant. Irrita deflexit, partim stringentia corpus. Et, *ipsi, numerumque modumque carinis.* Nos *ara, manus, naualia demus.*

Lati.

Latine dicitur dissolutio, vel inconnexio. Alyntheton autem, modo per singula verba fit, aera, manus, naualia demus. Et, haec eadem Aenea, terram, mare, sidera iuro. Modo per plura verba, & per ea, quae Graeci vocant κῶνα.

Denique, quid vesper serus vehat, vnde serenatas

Veni ut agat nubes: quid cogitet humidus auster,

Sol tibi signa dabit.

(Et) — nubes caua speculatur amicti,

Quae fortuna viris, classem, quo litor e linquant.

Quid veniant, &c.

Auxesis

Vehemens rei amplificatio. Vt 2. Philipp. Orem non modo visu foedam, sed etiam auditu, si inter caenam in tuis illis immanibus poculis, hoc tibi accidisset, &c.

Brachyepia

Hoc fieri solet, cum orator breuitate sententiae praecedat auditoris expectationem. Lyfiae, queres a me, qui iure obtinere possim, quo iure mihi Polienus reliquit, quo iure praetor dedit possessionem. Leges me defendunt, ad te non pertinent, hi veritatem sequantur. Item eiusdem. Sed nos aequum est voluntatem dispicere. Na consilio valuit, fortuna lapsus est: homo fuit, fatetur, concedendum non omnia posse; hoc enim Deorum est proprium.

Characterismus.

Quemadmodum pictor coloribus figuras describit: sic orator hoc schemate, aut vitia, aut virtutes eorum, de quibus loquitur, deformat. *Lyconi*, quid in hoc arbiter bonae spei reliquum residere, qui omne vitae tempus vna, ac praestantissima consuetudine produxit? Nam simul, atque ex prioribus horis diei, nimia cibi, ac vini satietate vix meridiano tempore, plenus crapula est expectatus: primum, oculis mero madidis, humore obcaecatis, visu grauidis lucem constanter intueri non potest: deinde confectis viribus, utpote cuius venae non sanguine, sed vino sunt repletae, se ipse erigere non valet: tandem duobus innixus, languidus, qui cubando sit defatigatus, tunicatus sine pallio, soleatus pralectulo, paluolo frigus a capite defendens, flexa ceruice, summissis genibus, colore exangui, protinus ex cubiculari lectulo excitatus, in triclinium trahitur. Ibi praesto sunt quotidiani, pauci eodem

studio excitati conuiuae. Hic vero princeps paulum illud reliquum, quod habet, mentis ac sensus, poculis extrudere festinat, & eas bibendo prouocat, & laesit, perinde, ac si in hostium praelio, quam plurimos superarit, atque adflixerit, amplissimam sibi victoriam paratam existimans. Interea procedit simul, & illud tempus, & potatio: oculi vinum lachrymantes caligant, ebriosum ipsi, vix ebrii cognoscunt: alius sine causa iurgio proximum laesit: alius somno deditus, vi cogitur vigilare: alius rixari parat: alium turbas vitantem, ac domum reuerti cupientem retinet ianitor, pulsat, exire prohibet domum, interdictum demonstrans. Interim alium contumeliosè extra ianuam eiecitur, vacillantè puer sustentat, ac ducit pallium per lutum trahentem. Nouissimè solus in triclinio relictus, non prius poculum ex manibus emittit, quam somnus oppressit bibentem, ac dissolutis artubus, ipsum poculum suapte natura dormienti excidit.

Catachresis.

Abuso vocis, vt, equum aedificant.

Catara

Κατάρω, execratio, vt, Dij te perdant, fugitiue. Eadem Aria.

Charientismus.

Sive scomma. Haec figura fit festina dictio, cum amoenitate mordax, vt apud Ciceronem, infirmo corpore, atque aegro colore, vt ipse iudicare, &c. Et apud eundem: facite enim, vt vultum ipsius, & illam vsque ad talos demissam purpuram cogiteris.

Κισδύ

Apud Scholiasten Aristidis eadem est figura, ac chiasmus, decussatarum, scilicet sententiarum textura, vt, Doctorum sanctissimus, & Sanctorum Doctissimus.

Chlemaismus.

Sive epicentomesis. Haec figura risum excitat, & seuerè proposita vase excutit, eludens personarum, aut rerum comparationem. Vt apud Virgilium, meque timoris argue tu Draece. Apud Ciceronem. Quasi verò, ego de facie tua catamite dixerim: vel alias potuisset contumeliosius facere, si tibi hoc Parmeno per aliquem, ac non ipse Parmeno nuntiasset. Est vt apparet ironiae species.

Chiricon.

Κλητικόν ἕμμα est inuocatio, vnde κλητικοὶ ἕμνοι, hymni ad Deorum opem inuocandam.

dam facit, inquit Hermogenes, hæc figura Apostrophien, & *καταφορῆν* hoc est, vehementiorem quandam impetum sermonis.

Climax.

Aquil p. 21. Quod Græci vocant, ascensus nominetur à nobis. Malo enim ascensum, quam schalam, aut gradiculos, ut quidam dixerunt. Est autem figura, perquam decora, & à Demosthene commendata: in qua postremum quodque verbum in priore membro, aut parte aliqua elocutionis positum in inferiorem, rursus assumptum inijcitur: atque ita, velut gradibus quibusdam, cōnectitur oratio: adhuc modū. Ponam enim ipsum Demosthenicum versum: Et non dixi hæc quidem, non autē scripsi: nec scripsi quidem, non profectus sum autem ad legationem: nec profectus quidem, non persuasi autē Thebanis. Hic animaduertis quanto elatus dicta sint, quam si simpliciter enuntiasset, & dixi hæc, & scripsi, & in legationem profectus sum, & persuasi Thebanis. Sic M. Tullius pro Milone. Neque verò se populo solum, sed etiam senatui commisit: nec senatui modò, sed etiam publicis præsidijs, & armis: neque his tantum, sed etiam eius potestati, cui senatus totam Remp. commisit. Parce autem vsus est figura. Nam in tertio gradu contentus fuit dicere, neque his tantum, ne rursus totum illud repeteret, neque solum publicis præsidijs, & armis tantum: videlicet, quia, & longum, & infuave futurum erat. Egregie autem, & (ut mihi videtur) feliciter, Licinius Calvus in Vatinnium, non ergo pecuniarum magis reperundarum, quam maiestatis magis, quam Plancie legis: neque Plancie legis magis, quam ambitus: neque ambitus magis, quam omnium legum omnia iudicia perierunt.

Iul. Rufini, p. 32. Climax est, cum ex re in rem gradum tibi sententia faciunt. Ut, quæ Phœbo pater omnipotens, mihi Phœbus Apollo prædixit, &c. Et,

Torna leana lupum, qui quitur lupus ipse capellam:

Florentem cythrisum sequit' in lasciuia capella.
Latine hæc figura dicitur gradatio.

Cænones.

P. Rutil. p. 3. *Ep. nal. p. 15.* Hæc duorum schematum coniunctionem habet: quod, & ab vno verbo omnes sententia incipiunt, & in vno nouissime acquiescunt. *Siratoctis*, quaeritur nouam rationem admittendam reip. at reperire meliorem,

quam à maioribus accepistis, non potestis. Quaeritis maximis sumptibus faciendis, quomodò tributa ne conferatis? at consilij captas ærarij opes, quas cupitis, agere non potestis. Quaeritis quemadmodum scelere contaminatis hominibus parcatis? at ignoscendo nocentibus, innocentium salutem custodire non potestis.

Compar in Isocolo.

Commotatio in Epimone.

Commutatio, vide in Anaclassi.

Communicatio, vide Anacænosis.

Concessio in Paromologia.

Deesis.

Obsecratio, vel obtestatio, qua Deos oramus, *Iul. Rufini*, aut homines. Cicero pro Deiotaro, Per dextera istam tuam ego obtestor, Per ego has lachrymas. Pro Roscio *μετὰ τὴν ἰσχυρίαν*, rogat, oratque te Chryfogone, Apud deos, Virg. Per superos, atque hoc cælum. Per ego has lachrymas, dextramque tuam te. Plautus, ita Deos obtestor per senectutem tuam.

Debole.

Criminatio, & quasi denuntiatio eorum, *Iul. p. 27.* quæ futura sunt. Cicero pro Milone, Erit, erit illud profectò tempus, & itlucelet aliquando ille dies, cum tu salutaribus, &c. Terrent. Videre videor iam illum diem, quo hinc egenus profugiet aliquò militatū. Apud Virg.

Sed non ante datam cingetis manibus urbem.

Quam vos dira fames, nostraque iniuria cadis.

Ambeas subigat malis absumere mensas.

Diacope.

Siue diastole est, cum inter duo, eadem verba *Iul. p. 31.* diuersum ponitur aliquid medium, ut, Culparumque Paris, diuim inelementia diuim. Et, Duc age, duc ad nos. Et, scis Proteus, scis ipse. Latine dicitur separatio. Species est, ut apparet Anadiplosicos.

Diarexis.

Est figura sermonis, cum rerum distributio. *Iul. p. 33.* ne. vs.

hic Dolopum manus, hic saeuus tendebat Achilles:

Classibus hic locus, hic acies cersare solent.

(Et) *Hic porcus alij est diuini.*

(Et) *ferit ense grauem cymbaram Osirim.*

Hæc latine dicitur distributio, vel designatio: clara, & subtilis apparet in copula verborum cum

Cyprian. de bono patientia. cum nominibus. vt, [Spirare ventos, fontes fluere, grandescere copias messium, fructus mitescere vinearum, exuberare pomis arbuta, nemora frondescere, prata florere. Et verus ille Licentij de Proco ad D. Augustinu, quam terfus est, (argu.)

Spirat aper, fluit unda, fremit leo, sibilat Diallage.

Improprio nomine dicitur instantia. Ipsa est tractus est potius orationis, quam figura.

Diallagon.

Διάλλων est sententiarum reciprocatio commutationi similis. Vt, inter pueros senes, inter senes pueros, idem Eaagouton, & χασόν.

Dialogismus.

Hæc ita fit, cum quis secum disputat, & volutat, quid agat, vel quid agendum putet, Apud Terent. Quid igitur faciam? Virg.

En quid ago: rursusne procos strisa priores Experiar?

Cicero pro Cluentio, dein iudicibus? mihi igitur nihil quaeretur. In Verrinarum li. 1. Si populo redimitur, mihi præda de manibus eripitur. Quod est igitur remedium? quod?

salus.

P. Rutil. p. 5. Hoc Schema contrarium est Polysynthetico. Nam demptis omnibus articulis sententiae diuisæ pronuntiantur. Daphnidius, Quid autem me comuenit facere Byzantij? subire publicæ causæ iudicium, magno nomini aduersariorum fortiter resistere, non vereri periculum, diligenter posteritatis crescere, non minas extimescere, constanter in causa pro vobis perseuerare? omnia feci, vestrum commune commodum spectans: tamen non desunt, qui ex tantis meis officijs aliquid velint vituperare. Item Lysix, Omnibus in rebus suam confidentiam ostentabat: debitum petebamus? non dissoluebat, minabamur? contemnebat. lex nihil valebat: magistratus negligebat. Venit hoc tamen nobis nouissime tempus vlciscendi.

Dianoea.

Hæc figura fit proprie, cum præponitur non id, quod fieri oportet, sed quod fit. Tullius, Dolabella autem, quemadmodum homines nobiles decet, vlcisci iniuriam fortissime perseuerat. Vt g. Furor arma ministrat. Applicatur huic figura etiam chria sententia necessaria. Vt Cato in Thermum post censuram. [Qui ventrem suum, non pro hoste habet, qui pro Republ. non pro sua obionat. qui stulte spondet, qui cupide ædificat.]

Diaphora.

Hoc Schema cum verbum iteratum, aliam P. Rutil. p. 4. sententiam significat, ac significauit primò diditum. Id est huiusmodi. Hunc tu frater, eiuldem sanguinis particeps, in hac fortuna deferere potuisti: cuius ærumna quemuis extraneorum hominem, modo hominem, commouere possent? Item, in vniuersum mulierem, quid potius dicam, aut verius, quam mulierem. Eadem est cum translatione.

Diaporesis.

Addubitatio. Hac vtimur, cum propter res aliquas volumus videri dubitare, & quasi ab ipsis iudicibus consilium capere, quo potissimum genere orationis vtamur. Quale est pro Cluentio proœmium: Equidem, quo me veritam, iudices, nescio: negem fuisse illam rem, &c. Item, pro Cornelio: Pugnam aperte contra nobilissimorum hominum voluntates: studia, consilia, cogitationesque eorum aperiam: &c. quæ quasi dubitans, an sibi facienda sint, dicit. Vide in Aporia.

Diaporesis.

Apud Hermogen. lib. 3. de Inu. eadem cum diu τωσών.

Diasyrmus.

Hæc figura fit, cum rem aliquam, aut personam eleuamus. Vt apud Tullium, Est adhuc (quod admirari vos video) non Verres, sed Quintus Mutius. Et in eodem. Sed repente è vestigio ex homine, tanquam ex aliquo Circeio poculo, factus est Verres: redit ad se, atque ad mores suos. Et alibi, quid ad hæc Næuius? redit, scilicet nostram amentiam, qui in vita sua rationem summi officij desideremus, & instituta bonorum virorum requiramus.

Diasyrmus, eleuatio, vel irrisio. Ea figura est, qua ludentes, quæ dicuntur ab aduersarijs, dissoluimus. Qualis est ille locus pro Muræna in Sulpitium totus de iure ciuili.

Diarypsis.

Descriptio, vel deformatio, vbi rebus derelictis, personarum, & formas ipsas, & habitus describimus, & exprimimus, vt Tullius hoc modo: Ponite ante oculos vobis Rullum, in Ponto inter vestra, atque hostium castra, hasta posita cum suis formosis finitoribus auctionantem. Item, plenius pro Milone, Si hæc non gesta audiretis, sed picta videretis: tamen appareret, vter esset invidiator.

P p 3

Aquil p. 15. τὸ ὄσπον τὸν ἀργυρῶν παρὰ κινδύων. ab. lexan. dro.

tor. Et deformat Milonem in rheda sedentem, penulatum cum vxore. Item, Clodium cum equo, & cum delectis villa egredientem. Eodem modo pro Roscio de Glauia: Nonne vobis hæc, quæ audistis, oculis cernere vidimini, iudices? non illum miserum, ignarum casus sui, redeuntem à cœna videtis? non positas insidias, non impetum repentinum? non versatur ante oculos vobis ipse Glauia? & quæ sequuntur.

Dicaologia.

Hoc schema fieri solet, cum æquitatem causæ, quàm maxime breui sententia complectitur. Id est huiusmodi, quod si me reprehendis, cum homo adolefens lapsus sum: vehementer erras, qui quid natura valeat, ignoras: acerbusque, & iniquus es, qui quod æqualiter omnibus putes ignoscendum, vni imputas, & in vno arbitraris vindicandum. Item Lysia, Nam ego huic, iudices, quicquid ad superius tempus attinet, nihil succensco: nihil enim deliquisse cognoui, sed in hoc nouissimo facto, cum plenum malitiæ perfidiæque inuenirem, merito reprehendere, atque odisse cœpi. Quæritis fortasse, quid acciderit causæ: quamobrem eundem, & laudem, & vituperem: quod idem commutata voluntate non est, qui fuerat: neque idem nunc de se audire debet, quod prius consueuerat, cum sine noxa se gerebat. Non arbitratus es igitur, rursus cum reuersurum ad officium, atque amicum tibi futurum? Quo modo? quem sciam tantum facinus in se amisisse, vt in reliquum tempus, neque beneficio locum, neque beneuolentiæ spem relinquere?

Diezeugmenon.

Siue disiunctum. Hæc figura ita ornat, & amplificat orationem: vt diuersis redditionibus verborum membra, quæ vocamus *κῶλα*, disiungat, ac separet, siue duo, siue plura. Hoc modo, Capuam colonis deductis occupabunt, Atellam præsidio communiunt: Nuceriam, Cumas multitudine suorum obriuebunt: cætera oppida præsidijs deuincient. Tale est illud: Veniet igitur sub præconem *τοῦτο* Propontis, atque Hellepontus: ad dicetur communis ora Lyciorum, atque Cilicum, Mysia, & Phrygia. Venies Propontis, atque Hellepontus sub præconem, id est, conditioni, legique parebunt. Animaduertere autem potes, nihil interesse, vt in postremis partibus membra disun-

P. Rutil.
p. 7.

Aquil. p.
22.
Disiunctio.

gantur, necessitate verborum, an in primis, an hoc vicissim fiat.

Dilemmaton.

Annueratur ab Hermogene inter figuras, sed vt apparet inter argumentationes est referendum, non differt enim à communi dilemmate. H. lib. 4. de inuentionibus.

Distributio.

Vide Diæresin, ea est, quæ vnumquodque proprio circumscribit verbo. vt, apud Ambrosium Hexam. l. 3. c. 15. de aqua. Inter arenas flaua, inter cautes spumea, inter nemora viridantior, inter flouulentia discolor, inter lilia fulgentior, inter roseta rutilantior, in gramine liquidior, in palude turbidior, in fonte perspicua, in mari obscura, & Iulius Firmicus libro de errore profanarum religionum de Ioue. In cygno fallit, in Tauro rapit, ludit in Satyro. Sic Minutius Felix.

Pluuias fluere, flare ventos, grandines increpare, Nimbis collidentibus tonitrua mugire.

Ecbasis.

Digressio. Excursio à proposito.

Ellipsis.

Id est detractio, contraria Pleonasmio. Oratur oratio, cum verbum aliquod detrahimus à sua significatione, hoc modo, & illi quidem, qui à se contumeliam morte inimici repulit, ignosco. Videntur autem mihi, iudices, qui sententias pro illo tulerunt, nam multos fuisse audio. Hic apparet tum illud deesse, videntur autem mihi, & iudices idem sensisse, vel ignouisse: sed quia intelligebatur, ideo detractum est, vt ipsa celeritate commotior esset enunciatio.

Emphasis.

Altiozem præbens intellectum, quàm, quem verba per se ipsa declarant.

Enagonion.

Figura, qua contrariorum sensuum inductione, pugnae quoddam simulachrum exhibet, Definitur à Scholiaste Aristidis apud Phocium, in Aristidis Panathenæico *σχῆμα δὸν ἐχειν ἄγωνα τῆ ἐπαγωγῆ τ' ὑποκρίτων*, est species Antichesis, vt iustus fortior, fortibus iustior. Eadem *ἰσχυρόν* ibidem appellatur.

Energia.

Est figura, qua formam rerum, & imaginem ita oratione substituiimus, vt lectoris oculis,

Aquil. p.
25.

Scholiaste
Aristidis.

lul. p. 31.
lis,

Is presentieque subijciamus. Eadem Hypoty-
pofis, Diatypofis, Characterifmus, Descrip-
tio.

Enthymema.

Jul. Ruf. p. 23. Fit, cum periodus orationis ex contrarijs
sententijs astringitur. Apud Lucilium, [Si me
nescite, hoc nescis, quod querere dico, quare
diuinas quicquam, aut querere debes. Ipse:
Et si scis q. b. e. scire hoc d. t. Cicero in diuina-
tione, tamen hic operam tuam pollicebere,
qui te neque velle sua caussa, nec si velis, pos-
se arbitrantur.

Epagoge.

Idem. Fit hæc ex rerum similitum collatione, vel
argumentorum, salua tamen similitudine re-
rum. vt Virg.

Improbitum aspriss veluti, qui sensibus an-
guem

Pressit humi nites.

Et Cic. pro Rosc. comparat occupationes
Iouis opt. maximi, Syllæ rebus gestis propi-
us. Argumentorum autem, vt Lucretius, [Nā
si tu fluctus, vndaque è gurgite falso tollere
decreueris, ventum prius Hæmatium tu, Vē-
tum, inquam, tollas.] &c.

Epanadiplosis.

Jul. p. 31. Est, cum idem verbum in eadem sententia
& primum est, & extremum. vt, [Cæsaris, &
famam, & nomen tot ferre per annos. Titho-
ni prima quot abest ab origine Cæsar. Et, An-
tē nouis tibeant, quam præta coloribus, antē.
Et, Vnum illud tibi nate dea, proque omni-
bus vnum. Et, Ipsum obtestemur, veniamque
oremus ab ipso.] Latine dicitur inclusio.

Epanalepsis.

P. Rut. p. 3. Hoc schema fieri solet, cum id, quod dictū
semel est, quo grauius sit, iteratur. Id interdū
fit vno verbo: interdū plurium verborum
coniunctione. Verbum sic iteratur. Pythiæ,
Eythiæ. Quid contra tot res, tamque euidentes dicere
potes Demosthenes? cognitum enim est te
republicam venalem habuisse, cognitum
est. Item Hegesie, Sed instigabat multitudine
nis animum ad bellum, inferendum incitatus
iracundia furor. Furor, inquam, non ratio,
sine qua nihil vnquam populus ex sententia
gessit. Sed plurium verborum iteratio est hu-
iusmodi. At ego in his ærumnis amicis sum
spoliatus omnibus, iudices: qui non, quod me
odissent, sed quod inimicorum factione per-
tinuissent, me in malis deseruerunt.

Epanalepsis, repetitio. Hæc figura tantum à
Palinlogia distat, quod in illa quidem vna
pars orationis bis repetitur, tum coniunctim,
tum interposito vno, aut altero verbo, quo
vehementior elocutio videtur fieri: at in hæc
ex plurium verborum continuatione repe-
rita, idem queritur: vt, si dicas, Patriæ suæ quis-
quam, o diuini mortales! exitium est machi-
natus: Hæc non potest iam non potest, in-
quam, libera hæc ciuitas esse.

Epanalepsis, repetitio sententiæ propter
aliam necessariam causam, non vt fit in figu-
ris elocutionis, sed apud Lucilium: vel consi-
lio, vtrum quod dictis, olim cælicolæ adsu-
issent prior concilio. Cic. pro Rabirio, Li-
benter si esset integrum, profiterer idem, Sa-
turninum C. Rabirij manu intersectum, nihil
me iste clamor commouet, Vsq; huc liben-
ter, inquam, profiterer.

Epanalepsis, est eorundem verbum simul
positorum, eiusdemque sententiæ post multa
interiecta, cum aliqua periodi conclusione
facta repetitio. vt,

Huic pater o Leneæ, tuis hic omnia plena
Muneribus, tibi pampineo grauidus autum-
no

Floret ager, spumat plenis vindemia la-
bris:

Huc pater o Leneæ veni!

Et, Pastorum musam Damonis, & Alphesi-
bæi,

Immémor barbarum, quos est mirata iuuen-
ca

Cerrantes, quorum stupescit carmine lyn-
ces:

Damonis musam dicemus, & Alphesi-
bæi.

Latine hæc figura dicitur resumptio, vel
repetitio.

Epanaphora.

Est, cum ab eodem verbo plures inchoate
sententiæ incipiunt. vt,

Hic gelidi fontes, hic mollia præta Lycori.

Hic nemus, hic ipso tecum consumeret a-
uo.

Et, Num fletu ingenuis nostræ num lumina
flexi?

Num lachrymas vittus dedit aut miseratu:
amentem est?

Et, bellum o terra hospita portas.
Bollo armantur equi, bellum hæc armenta
minantur.

Aquil. p. 20.

Jul. Ruf. p.

Idem p. 30.

Ἐπαναλήψις

Ἐπαναφορά

Ἐπαναλήψις

Ἐπαναφορά

Ἐπαναλήψις

Ἐπαναφορά

Et, Ver adeo frondi nemorum, ver vile i'uis.
Et, Nocte lentus stipula melius, nocte arida p'ra-

Tondentur, noctis lentus non deficiit humor.
Latinè hæc figura dicitur regressio.

Epanaphora, quod relatum vocant. Hæc figura, vel frequentissimè, & Demosth & M. Tul. & omnes vehementes oratores vtuntur: quando præcipuè, & ipsi commoti videri volunt, & iudicem commouere. Contat autem ex eo, quod eadem pars orationis sæpius per singulos ambitus, aut per singula membra, interdum etiam breuius per cælia, quæ κόμματα appellant, repetitur hoc modo: Verres calumniatorem apponebat, Verres de causa cognoscebat. Verres pronuntiabat. Aut si dicas: ille venire hostes nuntiavit, ille vos in motum belli compulit, ille in tumultu, vt ciuitas esset effecit. Per ambitum autem repeti potest eadem pars orationis sic: Tandiu Tib. Græchus populo gratus fuit, quandiu leges ad voluptatem eius, non ad vtilitatem rep. compositas ferebat: Tandiu C. Græchus, quamdiu legibus agrarijs, & frumentarijs, & cæteris profusionibus ararijs multitudinem imperitam promerebatur: Tandiu Saturninus plurimum potuit, quamdiu easdem illas frumentarias largitiones, & agri diuisiones pollicebatur.

Epanodus.

Est, cum duobus breuibus, pluribusue propositis, ad singularem enarrationem recurritur. Vt,

— diuellimur inde,

Iphitus, & Pelias mecum, quoru Iphitus a uo lam grauior.

Et, Proximus Orsilochem, & Buthen, duo maxima

Teucrum

Corpora, sed Buthen auersum cuspide fixit

Loricam, galeamque intor, qua colla sedentis

Inuenit. Latinè dicitur euerfio, vel egressio.

Epanorthosis.

Est, cum supradictum verbum verbo sequenti corrigitur: vt, Non subripere, hoc est furari. Latinè dicitur correctio. Sic Cestus Pius. Erat nauigium, imo fuerat. Eadem Aphorismus.

Eprobola.

Επρωβόλη intercalatio. Apud Hermogenem figura est non dissimilis Parenthesi, επρωβόλη enim est interserere, & interca-

lare. Sic vsurpauit Plato in Timæo οὐδὲ ἐπὶ μῆκει λόγῳ, πάρεργον ἄλλο μῆκος ἐπεμύθη- τέον. Neque ad orationis prolixitatem, otiosa quædam alia longitudo interfecenda.

Epenhymesis.

Επενθύμσεις melius inter argumentationes collocatur, quam inter figuras. Est ratio- num, atque enthymematium acrior quædam, & contorta volubilitas. Vnde Hermogen. περί περιτότητος.

Eprexegesis.

Enarratio potius est, quàm figura, de quâ in narratione.

Eprexergasia.

Επὶ ξηργασία exposito cum in eodem loco manens orator aliud dicere videtur. Cic. 4. ad Heren.

Eprobola.

Hoc schema dupliciter fieri consuevit, cum pluribus, & diuersis sententijs, aut vnum aut idem verbum singulis præponitur: aut varietas verborum, quæ tamen eandem vim inter se habent: quæ ab vno verbo sapius profisciscuntur, sunt huiusmodi. Lycurgi, Nam cum iuuentus concitata temerè arma caperet, & quietos Thefalos manu laceffere conaretur: iure senatum coegi auctoritate sua comprimere adolefcentium violentiam. Ego quæstoribus interminatus sum, ne sumptum stipendio præberent. Ego armentario patefacto restiti, atque efferrè arma prohibui. Ita que mea vnus opera compressum, non concitatum bellum, non necessarium scitis. Item Hegesia, Misere mini mei, iudices, quem coniurata tanta vis inimicorum oppugnat. Misere mini solitudinis, cui ne in summo quidem tempore periculi liberos adhibere ad communem calamitatem decernendam licitum est. Misere mini senectutis, quæ me etiam sine cæteris malis grauius defatigat. Varietas verborum, quæ eandem vim habet, huiusmodi est. Demosthenis, Dolui viri Athenienses, vbi illum clandestinum hostem impunè intra murum vidi vagari: agrè tuli, quod omnium vestrum facilitatem vnus fallaciâ tentatam intellexi: commouit me, quod in accipièda iniuria ple- rosque lætitiâ ostentantes cognoui.

Epicrisis.

Επίκρισις, cuius meminit Hermogenes in capite περί ἀληθινῆς λόγῳ t. 2. id. Definitur ab ipsius Hermogenis Scholiaste λόγῳ ῥηθέντι

ἰσχυρὸς ἑπιμνηστικὸς καὶ βελωτικὸς sermo- nis dicti confirmatio & corroboratio: ubi sta- tim sententia, seu propositionis allatae subij- citur ratio: ut apud Demosthenem, de corona, Δεινὸν μὲν ἔστι γὰρ θεοὶ πᾶσι γὰρ οὐ, καὶ τὰ πᾶσι- δος. Graue illud quidem, ὁ terra, & Dijs: quomodo enim non esset graue contra patii- am?

Epithorosis.

Alexander. Ab Alexandro Rhetore à Prodiorthosi dis- criminatur, quod hæc ante dicti cuiusdam ac- cerbitatem præmuniat auditorem: Illa orati- onem iam durius prolata corrigat & miti- get.

Epimone.

Commoratio, cum in loco firmissimo, quo tota causa continetur, manetur diutius. Cic. 4. ad Herenn. ἐπιμνηστικὸν ἐπὶ τῷ αὐτῷ νοή- ματι ἐπιμνηστικὸν μετ' ἀνέχσεως. Alexander Rhetor.

Epiphonema.

Jul. Ruf. p. 23. Hæc sententia in fine expositæ rei cum af- fectu enuntiatur. Cicero in Verrinis, non vi- tam liberam, sed mortis celeritatem precaban- tur.

Epithora.

Jul. Ruf. p. 3. Epithora. Inter hoc schema, & Epibolen, hoc inter- est, quod in superiore vnum pluribus senten- tijs anteponitur: in hoc autem omnium ten- tentiarum, vnum, atque idem nouissimum verbum. Sofferatis, Non enim alius, quis est, cuius opera in has difficultates incederimus: Sed initio ad bellum suscipiendum vos primum impulit. Philippus. Deinde in ipso belli labore, ac periculo deseruit nos Philippus. Nouissimæ nunc calamitati nostræ, atque culpæ, successit idem Philippus.

Epiphora.

Jul. Ruf. p. 37. Siue epitimesis. Fit hæc figura cum iurgamur, aut coarguimus. Cic. in Catilinam, Patere tua consilia non sentis? quem nostrum ignorare arbitraris? Terent. Non ego te vidi manum, &c. Virg.

Non ego te vidi Damonis pessimè caprum Excipere insidijs?

Epipocle.

Jul. Ruf. p. 4. In hoc ex prima sententia, secunda oritur, ex secunda tertia, atque ita deinceps complu- res. Nam quemadmodum catenam multi inter se circuli coniuncti vinciunt; sic huius sche-

matris seriem complures sententiæ inter se connexæ continent. Lysia; Constanti igitur iudices, Simonem domo sua, ab suis Dijs pen- natibus, vi cum summa iniuria esse exturba- tum. Nam Cheremenes cum hominibus ar- matis ad eum venit, cum venisset, sine vlla religione domum eius expugnauit: expugna- ta vi domo, familiam abstraxit: abstractam, tormentis omnibus excruciauit: cruciatam, vinxit: vinctam, in publicum proiecit: opinor ne suum maleficium taciturne lateret, sed vt eum prætereuntes prostratam familiam viderent, & à vicinis rem gestam audirent; simul & oculis, & auribus, scelus illius vsurparent. Item, Lycurgi, At mihi mirum videtur, quod tam excelsum boni gradum, homo summi la- boris exceperit: Nam cui præsto est sua volū- tas, industrius sit necesse est: industriam verò, scientia consequitur: ex scientia, copia, & fa- cultas ingenij nascitur: ex qua facultate vera, & facili, felicitas laudis oritur. Neque enim temerè diligens studium virtutis, fructus for- tute fallit.

Epitrophe.

Est, cum in eadem verba plures sententiæ de- sinunt. vt, Horatius,

Si curtatus in aequali sonore capillos

Occurri, rides: si forte subucula peca

Trita subest tunica, vel si toga dissidet im-

par,

Rides.

Alia species

Epitrophes

artificiosa,

cum non e-

Quale forsitan sit, — similis si cura fuisset,

Tunc quoque fas nobis Teucros armare fuis-

set.

Et, Impius ante aras, atque auri cæcus amo-

re,

Latinè dicitur reuersio.

adem qui-

dem verba

repetuntur.

Sed amen

periodi per

certum &

designatam

Epibeton.

Etiam inter figuras numerari solet, quod aliquam di- appositè collocatum, venustè colorat oratio- nem.

Epithrocasms.

Percursio. Hæc rursus figura differt à coa- cernatione: quod cum illa res diuersas plures in eundem locum conferat, hæc distantia plu- ra inter se percurrens velocitate ipsa circum- ponit: vt si velis dicere, Cæsar in Italiam e- uolat, Corfinium præsidio desertum cepe- rat, vire poterat, Pompeium perle- quebatur. Idem censet Alexander Rhetor

τὰ πολὺ διεσπρότα σαυάγει καὶ ἀξιοπισα.

Q 9

Epi-

tionem cõ-

cluduntur.

Vide exem-

plum apud

Me. hod.

homil. de

hypapante

p. o. ubi

per Epithe-

ta claudis.

Aquil. p.

14.

Epitimesis.

Iul. Ruf.
p. 37.

Est etiam proxima figura, cum aduersarium iisdem verbis, quibus ab eo laesisti sumus percutimus. Vt in illo, *Quis deus in fraudem, qua dura potentia nostra Eggit?* vbi hic Iuno, quia scilicet, Venus dixerat, si nulla est regio Teucris, quam det tua coniux dura. Et, Bis capiti Phryges. Latine dicitur obiurgatio.

Epitrochon.

Hermog.

Επιτροχον percursio, vbi res, & sententiae summa velocitate percurruntur, & discutiuntur. Eadem est cum Epitrochasmio. Herm. lib. 2. de formis dicendi.

Epitrope.

P. Ruil.
p. 10.

Hoc fieri solet, cum alicui rei vehementer confidimus, & nostro iure iudicibus largimur: vt quemadmodum videtur illis, constituent, atque ei pareamus. Hyperidis, sed ego iam iudices summum, ac legitimum, quod exposui, meae causae ius omitto: vobis, quod aequissimum videatur, vt constituatis, permitto. Non enim vereor, quin etiam si nouum vobis instituendum, libenter id, quod postulo, propter utilitatem communis consuetudinis sequamini.

Iul. Ruf.
p. 28.

Epitrope. Haec fit, cum figurate concedimus, quod velit, quis faciat. vt, Virg. Aeneid. 1.

1. Sequere Italiam ventis, pete regna per undas.

Et Cic. in Catilin. Quid expectas? proficiscere: nimum iam diu te Imperatorem illa tua Manliana castra desiderant.

Epizeuxis.

Sive Diplosis, geminatio vnius verbi, vel plurium in eadem sententia duplicatio. vt, Vos appello fortissimi viri. Quint. lib. 9. c. 3. distinguitur ab Anadiplosi, quod haec fit in diuersis sententijs. Anadiplosis eadem, & reduplicatio.

Aquil. p. 35.

Erotema.

Interrogatum. Eo vtimur, vbi exaceruando aliquid interrogamus, & augemus eius inuidiam, hoc modo: Fuisse illo in loco? dixistine haec ita gesta esse: renuntiaistine ea quibus decepti sumus? Haec enim si sine interrogatione dicantur, ad hunc modum, hic fuit illo in loco, & ita esse gesta dixit, & falsa renuntiando nos decepit: haec si prolata, minus inuidiose proferentur.

Erroris inductio.

Numeratur a Ciceroe inter figuras.

quam Scaliger refert ad ironiam l. 3. c. 99.

Ethologia.

Morata oratio, qualis est ista Lysiae.

Rure rediens, iudices, homo maior natus, magno calore, vix sufferens viae molestiam, tamen his verbis egomet me consolor: fortiter demum laborem; iam breui domum venies expectatus: excipiet te defatigatum diligens, atque amans vxor: ea sedulo, ac blandè praeministrando detrahet languorem, & simul seniles nutriendo recuperabit vires. Haec me in itinere cogitatio prope confectum confirmabat. Postea verò, cum domum veni, nihil earum rerum inueni: sed potius bellum intestinum ab vxore, contra me comparatum. Item Demosthenis, At medius fidius, iudices, ego sic arbitrabar, filium ad patrem disoluto vultu venturum, lachrymis patrium sinum oppleturum, supplicem precaturum, obsecraturum, blanditiam suam, quod petisset, a patris mollitie impetraturum. Sed hic longe aliter: namque incredibili confidentia armatus, ad patrem aduolauit sicut hostis: atque initium sermonis, cum iurgio sumpsit.

Ethopeia.

Moralis confectio. Haec figura differt a Prosopopeia, eo, quod & ibi personas fingimus, quae nusquam sunt: hic certis quibusdam personis verba accommodatè adfingimus, vel ad improbitatem eorum demonstrandam, vel ad dignitatem. Tale est illud pro Quintio. Quid Sex. Nauius ad haec ridet nostram amentiam, scilicet, cum ab eo officia boni viri desideramus. Et quemadmodum natus, inquit, & quemadmodum educatus sum memini. Vetus est, de scurra diuitem facilius multò, quam patrem familias fieri posse, &c.

Ethopeia, est alienorum affectuum qualiumlibet, dictorumque imitatio, non sine reprehensione. Latine dicitur figuratio, vel exprobratio.

Euche.

Precatio. Virg.

Da nunc Tymbre pater ferro, quod missile libro.

Cic. in Catilinam, cum inuocat Iouem ad poenam coniuratorum, atque ita concludit, Aeternis supplicijs viuos, mortuosque mactabis.

Exallage.

Exallage, immutatio, & diuersitas, vbi varia.

varia subinde cursim inferuntur. vt, Primum Amphipolin cepit, deinde Pyduam, mox Potidaeam, postea Methonem: Exinde ingressus in Theſſaliam. Demosth. i. olynch.

Exartefis.

Ephorus suspensio. Annunturatur etiam à nonnullis inter figuras, quæ fit, vbi figuræ figuris implexæ sunt, sicut annuli in catena, vnde plena, grandis, & suavis occurrit oratio, quod in Cicerone, & Demosthene passim occurrit. Hermog. lib. i. de formis.

Excitatio.

Egyptis quoties languentem auditoris animum, aut tædio affectum excitamus. vt, Non mihi si lingua centum, ora quo centum Ferrea vox. Scalig. lib. 3. poet.

Expediit.

Appellatur ratiocinatio à partium enumeratione volubilis, & sibi instans, de qua inferius.

Exutheisimus.

Jul. Ruf. p. 34 Figura hæc fit, cum rem aliquam extenuamus, & contemptam facimus. vt apud Lucilium. At magnum fecit, quod verbis Græca latinis miscuit. Apud Tullium pro Cecinna, Eici ego te armatis hominibus, non deiici, vt tantum facinus, non in æquitate iuris, sed in vna litera latuisse videatur. Item in Philippicarum secunda, Nunc quod quærebas quomodo rediſſem: prima luce, non tenebris. Deinde cum calceis, & toga, nullis caligis, nec lacerna. Cato apud Athenienses, Antiochus epistolis bellum gerit, calamo, & atramento militat.

Jul. Ruf. p. 32 FIGURA per casum genitiuum. Vt si dicamus, constans vir animi. Item alia: vt se habent istas

Iquo amens animi, & rumore accensus amaro.

Et, *At non infelix animi, Phœnissa.*

Et, *Actutum pius Aeneas, atque in segei cui*

Ascanius.

Et, *Hic annis grauis, atque animi maturus Alethes.*

Et, si quis dicat, pecuniæ diues: vt,

Inſula diues opum.

Et, *Diues equum, diues pictæ vestis, & auræ.*

Item, — *quas illi lata bonorum.*

Et, *Expediunt fessi rerum,*

Et, *Ille mihi ante oculos salivæ, fundusque laborum,*

Egregiusq; animi.

Et si qua sunt talia.

Figura per datiuum. Si quis dicat, timeo il- *Ibidem.*

li, pro timeo pro illo, & talia. vt,

— *& pariter, comitibus, onerique timen- tem.*

Et, *Tunc decuit moruisse tuis,*

Et, *Hæc cum Dardanio a Enea miranda vi- dentur*

pro ab A Enea. Et quæ antiquè dicta sunt,

— *cui nomen aylo Romanum est.*

Et, — *cui nunc cognomen Iulo*

Additur &, *Cui Remulo cognomen erat.*

Et, — *cui nomen Amollo fecere agrico- la.*

Item si qua sunt talia.

Figura per accusatiuum. vt si quis dicat, P. 34.

Togam fufus, pro fufam togam habens. vt se habent ista,

— *nodoque sinus collecta fluentes.*

Et, *Scissa comam.*

Et, — *roseas lanatas genas.*

Et, — *tumidusque nouo præcordia regno.*

Et, *Inflatum hesterno venas, vt semper, Iac- cho.*

Et, *Ecce manus iuuenum interea post terga reuinctum.*

Et quæ antiquè dicta sunt,

— *forjan, & hæc olim meminisse iuuabis.*

Et, — *numeros memini si verba tenerem:*

pro numerorum memini. Item si qua sunt talia.

Figura per ablatiuum. Si quis de quopiam *Ibidem.*

dicat Magnus virtute, bonus bello, pro in bello. Et, erectus capite incedit. Vt se habent ista.

Purpureis cristis iuuenes, auroque corusci.

Et, *Sunt mihi bis septem præstanti corpore Nym- pha.*

Et, *Vnde prius latum siliqua quassante legu- men.*

Et, *Tereti subnectit fibula gemma.*

Et, *quis forte rapetibus aliis*

Extractus.

Et, *Quàm tua ne spoliata armis, excussa ma- gistro*

Deficeret.

Item si qua sunt talia.

Figura Græca, aut casiuum varietas. vt,

Montibus in nostris solus tibi certet Amyntas. Ibidem.

Et, — *placidone etiam pugnabis amori.*

pro tecum certat, & cum amore pugnabis.
Et, *Reddidit una boum vocem,*
pro vna è bobus. Item similia. Aut propositi-
one detracta. Vt

--- *maria aspera iuro.*

Et, *Thyrrhenum nauizat aquor.*

Item qua sunt talia.

Ibidem.

Figura per personas. Vt si quis dicat, vos
superi Iupiter precor. Vt sunt ista.

Vos ô Calliope precor aspirate canenti.

Et, *Vos ô patricius sanguis, quos vivere fas est.*

Item si qua sunt similia.

Ibidem.

Figura per numeros. Vt si quis dicat, po-
pulus locuti sunt. Vt

*Pars in frustra secant, verubusque tremen-
tis figunt.*

Et, *Pars calidos, latice, & ahena, undantia
flammis*

Expediunt.

Et, *sauique animis ignobile vulgus,*

*Tumpe iate grauem, ac meritis si forte vi-
rum, quem*

Conspexere, silent.

Ibidem.

Figura per præpositionem ad, modo semel,
& simplicem positam. Vt si quis dicat,
aduoluo illum, pro ad illum voluo. Et acce-
do illum, quasi ad illum accedo. Vt

Explorare locos, quas venio accesserit oras,

Et, *Nuntia fama ruit, matrisque adlabitur au-
res*

Euryali.

Et, *Electra vt Graij perhibent Atlantiæ cre-
tus,*

Adnebitur Teucros.

Modo simpliciter relata. Vt quin adeat ad
eum? aggrediar ad illum. Et si qua sunt ta-
lia.

Ibidem.

Figura per præpositionem in, modo semel
simplicem elatam. Vt

*Inflavit cum pinguis ebur Thyrrhenus ad a-
ras.*

Et, *Tu calamos inflare leues.*

Quasi in calamos, ebur, flare. Et apud Salu-
stium, atque eos à tergo incurerunt, quasi in
eos incurrerunt. Modo dupliciter elatam. Vt

Indurat Circe in vultus, ac terga serarum.

Et, *Induit in florem, & ramos curuantis olen-
tes.*

Et, *Hunc in prona iugo lanium incumbibat in
annem.*

Ibidem.

Et si qua sunt similia.

Figura per verborum qualitatem. Vt caput

velor, pro caput velo, aut capite velor. Vt,

Capite ante aram Phrygio velabar amictu.

Et, *Flaua capui nectuntur alia.*

Et, *pecudum fuluis vela ur peccata setis.*

Et, *aut pacem Troiano ab rege petendum.*

Et, *populare penates.*

pro populari.

Figura per modos temporum. Vt cum di-
co, libens fecero, pro faciam, vt

--- *donec me flumine viuo*

Al luero.

Figura per aduerbiorum qualitatem. Vt *pag. 35.*
cum dicimus, Ad illum cæno. Ad villam mo-
ror, pro apud villam. Et, terræ iacet, pro in
terra. Et, Domi, militiæque res gestas. Et, cu-
ius domo nota est annos sexaginta natus. Et,
tot annos bella gero.

Figura per Pleonasmum. Vt, Antiquum *Ibidem.*
obtinens. Vt, Mortem occumbere, & obire di-
em, & viuere vitam, & pugnare pugnam, &
ire iter, & oculis videre, &

--- *voce vocans Hecaten.*

Et, *Hunc oro sine me furere ante furorem.*

ac si qua sunt talia.

Figura per eclogam verborum. Vt cum *Ibidem.*
enuntiamus bonos dicere, fortes pugnare.

Item, da bibere, da cœnare. Et,

Donat habere viro.

Et, *Cunctaturque metu, lethumque inflare
tremi scis.*

Et, *Da sternere corpus.*

Et, *da iungere dextram.*

Et, *quale per astum*

*Dulcis aqua saliente sisim restinguere ri-
uo.*

Et, *Hoc ridere meum tam nil, nulla tibi ven-
do,*

Iliade.

Figura per eclogam aduerbiorum, Vt, *Ibidem.*
cum dicimus, magnum tonat, tumidum lo-
quitur.

Magnumque fluentem nilum.

Et, *utque volutus ad terras.*

Et, *Immane sonat per saxa.*

Et, *nec longum letabere.*

Et, *græue olentis Auerni.*

Et, *horrendum intonat armis.*

Et, *Nauibus, intandum, amissis.*

Et si qua sunt talia.

Figura per pronomina. Vt, nullus dixit. *Ibidem.*
ris, pro ne dixeris. Et, Quis mulier.

Figura per eclogam nominaum. Vt cum *Ibidem.*
dici-

dicimus, bonum est virtus, malum infamia. Nam neque tam paria duo verba sunt: neque eundem habent casum, & sonum vocis, quam Græci προσωπίαν appellant. Id est huiusmodi. Nam respub. nostra ad hunc statum gloriae peruenit, non multitudine hominum, sed severitate legum.

VI.
Dulce satis humor depulsis arbutu hœdis.
Et, Tale tuum carmen nobis diuine poetæ.
Quale sepor sessis in gramine.

Gradatio.

Climax, & κλιμακωτὸν σχῆμα ab Hermogene. Vide Climax. Bis tantum in Demosthene inueniti hanc figuram notat item Hermogen. lib. 1. de formis.

Heterogenes.

Heteroptoton, Heteropropon, Heterarithmon à veterè quodam Scholiaste Græco annumerantur inter figuras grammaticas, satis ex notione sui nominis peripicue sunt.

Homœon.

Hæc figura fit, cum ex partibus aliqua similitudo colligitur. vt. Virg.

Sic oculos, sic ille manus, sic ora tenebat.

Etiã in actu fit homœon. vt idem Virg.

Non aliter, quàm si immixtis ruat hostibus omnis.

Carthago, aut antiqua Tyris.

Cic. in Verrinis ait, succinctam Scyllam lupis, & canibus, cum pube tenus virgo sit, similem esse Verris, & comitum illius, quibus quasi canibus succinctus sit.

Homœoptoton.

Hæc in duobus verbis eundem habet casum, aut eandem nouissimam syllabam. Id est huiusmodi. In rebus aduersis, cui praesto est consilium, non potest deesse auxilium. Item Soficratis, nam qui secundis rebus libenter assentiantur, iidem simul, ac se fortuna contristauerit, prius insidiantur.

Aquil. p. 19. Homœoptoton simile in casibus. Hoc ex eo nomen accepit, quod membra illa, id est κῶλο, in eodem casu cadunt ad hunc modum: huic igitur socios vestros erimant, & ad bellum vos cohortant, & omnibus modis, vt in tumultu essetis, moienti. Hæc enim tria in eundem casum determinata sunt.

Homœosis.

Iul. Ruf. p. 28. Est, cum per similitudinem res praestantur. Cuius species sunt primæ duæ, paradigma, & parabole. Horum distantia est, quod paradigma facit vera exempla, parabole ficta ostendit.

Homœoteleuton.

P. Rutil. p. 10. Hoc minus euidentis est, quàm homœoptoton, & minorem affectu auribus iucunditatem.

Horismus.

Hoc schéma fit, cum definimus aliquam rem nostræ causæ, ad utilitatem, neque tamen contra communem opinionem. Id est huiusmodi. Nam virtutis labor, vera voluptatis exercitatio est. Sed fieri solet hoc schéma nunquam ratione supposita, tum denique magis illustratur, ita vt fecit diues auarus. In villa adem feci fortunæ. Crimen arguitur temeritate illius, quæ tam locupletis copias dederit ei, qui odisset vti.

Hyperbaton.

Quod opportuna ordinis mutatione aliquid ex significatione mutando numerosam reddit orationem. Fab. lib. 8.

Hyperbole.

Alijs schéma, alijs tropus videtur. Ceterum fit, cum excedit veritatem sententia. apud Virg.

Qui candore niues antecirent, cursibus auras.

Hypercrefisis.

Ab Alexandro Rhetore nominatur inter figuras, fitque cum in comparatione rerum, aut personarum aliquas excipimus, cum quibus comparationem nullam inire volumus. ὅτι ἐξλόγηται πρόσωπον ἢ γένος. Sic apud Homerum.

Ἀνδράσι μὲν προτέροισιν ἐριζέμεν οὐκ ἐδεήσω.

Οὐδ' Ἡρακλείουτ' Εὐζύτω.

Hypobole.

Subiectio, cum interrogamus aduersarios, aut querimus, quid ab illis, aut quid contra nos dici possit: Deinde subijcimus id, quod dici oportet è contrario. vt, Amplum patrimonium relictum est: At patris bona uenerunt. &c. Cic. 4. ad Herenn.

Hypocresis.

Est figura sententiæ, cum aduersarium gestu, & pronuntiatione extollimus, vel abiicimus, & spernimus. Vt, in illo,

Cantando tu illum? aut unquam tibi fistula cera.

Iuncta fuit

Additur enim, Tu nullus alioqui, illum autē magnum in canendo. Et,

— non ego Daphin

Iudice te meum.

Qui, scilicet mihi iniquus es, & non rectē iudicaturus. Latine dicitur pronuntiatio.

Hypomone.

Et *παράλορον*, quo suspenduntur auditorum animi. Arist. Rhet. lib. 3.

Hypostasis.

Est præstantia quædam animi, & fiducia orationis. Vt, *ἐξήλεγε τὸ φιλίππον, φανερώς δεύτως, ὥστε τοὺς ἐκείνους συμμάχους, αὐτοὺς ἀνισαμένους ὁμιλοῦσιν.* Hermog. *περί τῆς* lib. 1. p. 283. Redarguit Philippum tam apertē, ut eius socij exurgentes faterentur.

Hypozexis.

Est cum singulis rebus, sententijsque singula debita verba iunguntur. ut,

Procumbunt piceæ, sonat ictū securibus i-
lex.

Fraxineaque trabes, cuneis, & fissile ro-
bur

Sciuntur, aduolunt ingentes montibus or-
nos.

Et, Venit hyems, teritur Sicyonia bacca tra-
petis.

Glande sues redeunt lati, dant arbata syl-
va.

Et, *Varios ponit fœtus autumnus, & alte*

Mittit in apricis coquitur vindemia saxie.

Hæc figura latine vocabitur subiunctio, vel subinfectio, vel subnexio,

Υπεροραία.

Beda

Præby. p.

350.

Vel, *ὑπερον πρότερον*, est sententia cum ordo in verbis mutatur: ut,

Torrere parant flammis, & frangere sa-
xo.

Et, *Postquam alios tetigit fluctus, & ad æquora*
venit

Prius enim franguntur fruges, & postea coquuntur, & ante ad æquora venit, & sic tetigit fluctus. Tale est, & illud. Hic accipiet benedictionem à domino, & misericordiam à Deo salutari suo. Prius enim dominus miscrando iustificat impium, & sic benedicendo coronat iustum.

Hanc figuram peculiarem Homero fuisse indicat M. Tullius ad Attic. *ὑπερον πρότερον ὁμηρικῶς.*

Iron.

Fit cum perfectæ formæ similes conferuntur. Virg.

Talis amycei domitus Pollucis habenis.

Cicero de L. R. Mare quod sua natura tranquillum sit, ventorum vi agitari, & conturbat solet: sic populus Romanus.

Ironia.

Simulatio. Frequentissima apud oratores, qua figura aliud verbis significamus, aliud resentimus: A quo genere figuræ proœmium pro Ligario sumptum est: Nouum crimen C. Cæsar, & ante hunc diem inauditum, &cæt.

Ironia, sententiæ figura, quàm hoc modo enuntiabo: hic enim egregius author communium commodorum, custos, & defensor reip. salus, & columnæ ciuitatis, de quo contraria, scilicet intelligi velim. Mutabo verba ordine eorum verso, vel tota locutione aliter explicatæ, sic, namque iste cuius ope, & auxilio, videlicet ciuitas nititur. Manet utique Ironia eadem, neque læditur verborum immutatione. At verò si figura elocutionis sit, quam repetitionem, Græcè *ἐπαναφορὰν* vocamus, quæ est huiusmodi. Ille author discordiarum, ille dux seditionum omnium, ille tumultuosus, proditor in bello: & illam partem orationis repetitam sæpius in initio membrorum, aut casorum sustulero, & tantum semel dixero, subiungens, &c. hoc modo: ille, qui seditionum author, discordiarum concitator, in pace tumultuosus, in bello proditor fuit: figuram elocutionis sustuli. Nonnūquam autem, immo plerunque concurrere potest, ut sententiæ figuræ coniungatur cum elocutionis figuræ: qua hoc modo enuntiatum est: Ille amator patriæ egregius, ille reip. custos, ille defensor libertatis, ac legum. Cum hoc de eo dicatur, de quo contraria intelligi volumus, & ironiam esse, quæ figura sententiæ est, & epanaphoran, de qua, cum maximè diximus, quæ est elocutionis. Nunc ad instituta pergamus. Sunt igitur figurarum elocutiones aliæ, ad ornandum tantum, & quasi ad pingendam orationem accommodata: quibus princeps Gorgias Leontinus vsus est, sed sine modo. Et ideo illius oratio, quæ initio audientes nouitates permouerat, fastidium meruit. Isocrates autem, post eum parcius, nec non etiam ipse Demosthenes, sed tanta moderatione, ut nusquam in tædium incurrat.

110.

Tul. Rufini p. 24.

Ironia. Elocutiuncula Sallustiana commo-
dissime exprimitur, cum aliud in pectore re-
clusum, aliud in lingua promptum habemus,
& sententia enunciationis in contrarium a
verbis accipitur. vt apud Virg.

Sicilicet us superis labor est.

Apud Tullium pro Ligario, nouum crimen
Cai Caesar, &c. in Clodium, & in Curionem,
tu vere festiuus, tu elegans, tu solus urbanus,
quem decet muliebris ornatus, &c.

Ironia autem species sex. Chleualmus, si-
ue epicrionemesis, Charientismus, siue scom-
ma, Astismus, Dialyrmus, Exutenismus, Sar-
casmus.

Iocolon.

P. Rut. p. 19.

Hoc autem duabus, aut pluribus sententijs
breuibus, & inter se paribus exigitur: ita vbi
hoc est. Nequaquam mihi diues est, quamuis
multa possideat, qui neque finem habet cu-
piendi, neque modum status vtendi. Nam &
multum desiderare, egentis est signum: & ni-
hil parcere, egentis est initium. Seorsum est,
beneficium dare libenter, & iniuriam facere
nolle. Nam dando beneficium, extemplo be-
nevolentiam acquirimus: non faciendo iniu-
riam, duntaxat odium vitamus.

Aquil. p. 18.

Iocolon, exaequatum membris. Et autem,
quoties non pugnantibus inter se, sed paribus
tantummodo verbis, duo, vel etiam plura
membra, quae *καλα* dicimus, explicantur: vt
si dicas hoc modo; Classem speciosissimam
instruxit, exercitum pulcherrimum, & fortis-
simum delegit. Addere etiam licet; Sociorum
maximam, & fidelissimam manum compara-
uit. Et longius eodem modo progredi, dum
ne in fastidium incurras.

Lepiologia.

Alexander
Rhetor. p. 378.

Reituiusda per minutias absoluta expositio,
*ὅταν ἐν ὁμοίᾳ τῶν συμβεβηκότων, ἢ συμ-
βαλλόντων τὴν ἀκριβή, ἐπὶ λεπτῶ ἐξερῶσι-
αι ποιῶμεθα.* Hec figura plerumq; officit gra-
uiori eloquentiae, vbi minuta quaeque non
sunt percentenda.

Liptore.

Λιπτὸν, malum *λιπτόν*, quum minus dieitur,
& plus intelligitur, vt Georg. 3. Nec mihi dif-
piceat, id est, valde placeat, Notatur a Seruio.
Eadem ferè cum *μικρόν*.

Lyon.

Eadem est figura apud scholiastem Aristidis,
αὐτὸς ἑαυτὸν ἀλλοτρίον, de quo superius.

Merismus.

Hoc schema singulas res separatim disponen-
do, & suum cuique proprium tribuendo, ma-
gnam efficere vtilitatem, & illustrem consue-
uit. Lycurgi. Cuius omnes corporis partes ad
nequitiam sunt appositissima, oculi ad petu-
lantem lasciuiam, manus ad rapinam, venter
ad auiditatem, virilis naturae membra, quae
non possumus honestè appellare, ad omne
genus corruptelae, pes ad fugam, profus, vt
aut ex hoc vitia, aut ipse ex vitijs ortus vi-
deatur.

Item Aristotelis. Alexandro enim Macedo-
ni, neque in deliberando consilium, neque in
praehiando virtus, neque in beneficio benigni-
tas deest, sed duntaxat in supplicio crude-
litas. Nam cum aliqua res dubia accidisset, ap-
parebat sapientissimus: cum autem contingen-
dum esset cum hostibus, fortissimus: cum ve-
rò praemium dignis tribuendum, liberalissi-
mus: at cum animaduertendum, clementissi-
mus.

Meisifi.

Diminutio. Attenuatio orationis per mode-
stiam. Cic. 4. ad Herenn. in Liptore.

Metabasis.

P. Rut. p. 7.
Apostrophe.

Hoc schema duobus modis fieri solet. Ex qui-
bus vnum genus est eiusmodi: cum ab ea sen-
tentia, quam proposuimus, conuertimur ad a-
liquam personam, aut rem, vt fortunam, &
tanquam praesentem appellamus, ita vt is fe-
cit. Myron. Haec mulier nuper fuit locuples, &
potens in amore, atque delicijs necessarijs;
ornatus eius opibus abundabat: manus ancil-
larum, quae sequebantur, comitatus appella-
batur. Nunc contra subito, & graui casu affli-
cta, vix medioctis ancillulae dignitatem reti-
net. O fortuna, quam vehementer te rerum
varietas oblectat, & quam magno odio est ti-
bi beatae vitae perpetuus, & constans fructus?

Alterum genus est, cum ad id, quod demō-
strare institimus, ab alia re, & actionem, &
orationem nostram reuocamus.

Demosthenis. Sed nimirum inopinans inci-
di in causam temporis huius alienam, de qua
posterius dicendum. Quapropter ad illud, quod
paud prius agendum reuertor.

Metanawa.

Hoc schema fieri solet, cum ipse se, qui lo-
quitur, reprehendit: & id quod prius dixit, po-
steriori sententia comutat. Itavt facit Demo-
sthenes. Hunc quoniam de me, vt volui co-
gnoui.

gnouistis, iudicium per ipsius vitia constitutum. Nam dū opus est, parentes appellat, quos scitis non ignotos fuisse, sed huiusmodi, vt omnes hos execrarentur. Sed hic bonus vir grandis natu, atque sero, sero loquor: imò verò nuper, atque his paucis diebus simul & Atheniensis, & eloquens est factus.

Item, At hic omnium sceleratissimus, nouo more, atque exemplo alieni factoris index, ipse confidentissimè, non criminibus, sed armis reum facere conatus: conatus, nimum remissè loquor. Nam qui tantam caedem perfecerit, huiusmodi incepti duntaxat arguere, penè malefici largitionem est facere. Congruit cum epanorthosi, & aphorismo.

Metaphora.

Ad vnum verbum contracta similitudo. Definitur à D. Augustino, lib. contra mendaciū, ca. 10. de re propria ad non propriam verbi allicuius vsurpata translatio.

Metastasis.

Aquil. p. 16. Metastasin, transmotionem quidam inter figuras nominant, cum rem à nobis aliò transmouemus, non ita vt ibi causam constituamus, alioquin iam non figura erit, sed species quadam eius status, quem qualitatis, aut ex accidenti appellant, secundum Hermagorum. Caterum alibi in parte aliqua orationis sententiam hoc modo figuramus: quale est apud Demosthenem, in iudicio defensionis pro Ciciphonte:

Cum bellum, inquit, Phocense conflatum esset: non per me, nondum enim ego ad remp. accesseram.

Tale & aliud pro Cornelio videri potest de arario:

Refertum, inquit, tribunitijs legibus, exhaustum à quibus sit, ipsi sciunt.

Metastasis est, vel metabasis, cum à loquentis persona ad personam transitum facimus, ratione aliqua, vel defectu, vt;

Non hac Euandro de te promissa parenti

Discedens dederam. Deinde;

Ei nunc ille quidem spe multum captus inani,

Fors, & vota facit.

Deinde;

Infelix, funus nati crudele videbis.

Hic nostri reditus, expectatque triumphis:

Hac mea magna fides: ac non Euandro pudenda

Vulneribus pul, iam aspicias.

De Elocutione.

Hæc figura dicitur variatio, aut transitus. Vide in Metabasi.

Metathesis.

Est, cum quod ante dictum est, postponitur, & quod post dictum est: anteponitur, vt;

Eripis, vt perdas, perda vt eripias.

Conuenit cum diallelo, commutatione, & anaclasi superius dictis.

Mesonymia.

Nominis pro nomine positio, adiuuentor pro re inuenta, possessa pro possessoribus, & contra contenta pro continentibus, effecta pro efficientibus referuntur.

Mixozuegma.

Coniunctio cum interpositione verbi, & superiores orationis partes comprehenduntur, & inferiores hoc modo: forma dignitas, aut morbo deflorescit, aut vetustate.

Mimesis.

Morum, affectuumque imitatio, in Ethologia, & Ethopia.

Myserismus.

Irrisio, ἀπὸ τῆς μωρίας, à naso, qui est irrisionis symbolum. Vnde Horat.

—naso suspendit adunco

Necessitas.

Ανάγκη, cum factum aliquod in suas causas, vt naturam, leges, mores, vel etiam fatum refunditur, vt:

Sed me fata Deum, &c.

Noema.

Noëma intellectus, dicitur sententia, quæ obscure vult intelligi, quod non dicit, vt in eum, quem sapius à ludo redemerat soror, agentem cum ea talionis, quod ei pollicem dormienti rescidisset. Eras dignus, vt haberes integram manum. Sic enim auditur, vt depugnares. Fab. lib. 8.

*Occupatio in Paralepsi.**Omoticon.*

Schema, quod per iusiurandum effertur, vt οὐ ματρός ἐν Μαργαρίτῃ προκινδυνεύσασσας. Demosth. pro Corona: Obseruat Dion. Longin. lib. de sublimi eloquentia.

Onomatopœia.

Nominis fictio, vt, Syllaturit, Syllam imitatur. Hæc nominatio 4. ad Herenn.

Oxymoron.

Seu contentio, figura ex periculo petita, atque ita affectatè, & acutè enuntiata, vt ad insaniam accedere videatur, vt ait Quintilianus, vt, in nuptæ nuptiæ, impia pietas.

Palin.

Palindromia.

Relatio, qua plura verba pluribus vna serie, eodemque ordine referuntur. Vide Cic. 3. de Orat. sect. 205. tale illud vulgatum.

*Pastor, arator, iques paui, colui, superavi:
Capras, ius, hostes, fronde, ligone, manu.*

Palinlogia.

Iteratio. Hæc figura repetito eodem verbo, aut nomine, non diuersa vult intelligi, sed idem quod significatur efficere vehementius. Cuiusmodi est hoc: ferrum, ferrum, inquit, & hoc in iudicio dicitur, eiicianturque; proterui: repetitur enim hoc ferrum indignitatem rei, atque audaciam eius, in quem dicitur impensius significat. Nec solum nomen, aut verbum, sed omnis pars orationis iterari ad eundem usum potest: vt cum dicitur, Tu, tu Antoni, Cæsari ruenti, atque omnia permiscere cupienti, causam belli ciuilibi dedisti.

Palinlogia est, cum verbum, quod in prima sententia est vltimum, in sequente sit primum, vt

*Pierides vos hæc facieris maxima Gallo,
Gallo, cuius amor tantum mihi crescit in ho-
ras.*

Et, *Addit se sociam, timidisque superuenit
Aegle,*

Aegle Naiadum pulcherrima,

Et, *Deiphobum vidi læcerum crudeliter ora,
Ora, manusque ambas.*

Et, *Concurrunt Tyrrhena acies, atque omnibus
vni,*

*Vni, odijque viro, telisque frequentibus in-
stans.*

Latine dicitur iteratio.

Paradiastole.

Qua dissimilia discernuntur: vt, cum te pro astuto sapientem appelles, pro confidente fortem, pro illiberali diligentem.

Paradiastole, hoc schema plures aut duas res, quæ videntur vnam vim habere, disiungit: & quantum distent, docet, suam cuique propriam sententiam subiungendo. Hyperidis, Nam cum cæterorum opinionem fallere conaris, tu tete frustraris: non enim probas te pro astuto sapientem intelligi: pro confidente fortem: pro illiberali diligentem rei familiaris: pro maleuolo seuerum: nullum est enim vitium, quo virtutis laude gloriarî possis.

Hoc idem schema solet illustrius fieri, cum ratio proposito subiungitur. Id est, huiusmodi. Quapropter nolo te læpius parcu appellare,

cum sis auarus. Nam, qui parcus est, vtitur eo quod satis est: tu contra, propter auaritiam, quo plus habes, magis eges. Ita non tam diligentia fructus, quam inopia miseria te conlequitur.

Paradiastole est, cum similes res discernuntur contrarijs reductis, vt

*Triste lupus stabulis, maturis frugibus im-
bres,*

Arboribus venti, nobis Amavylidis ira.

Et, *Dulce satis humor, depulsis arbutus hoc-
dis,*

Lensa salix facta pecori, mihi solus Amynsas.

Latine dicitur discriminatio.

Paradigma.

Paradigmatis quidem triformis est ratio. Nam exemplum, aut personas tantum exhibit sine sermone, aut sermonem sine personis, aut simul vtrumque. Personam sine sermone, vt Cic. in Milon.

Neque enim potuisset, aut Hala ille Seruilius, aut P. Nasica, aut L. Opimius, aut C. Marius, aut me consule senatus non nefarius haberi, si sceleratos ciues interimere nefas esset.

Sermonem sine persona. Catonis est dictum, pedibus compensare pecuniam.

Sermonem pariter, & personam, Cic. pro Roscio, Estne hoc illi dicto, atque facto Fimbriano simillimum? Rursum parabola & ipsa tripartita est, per icona, homœon, epagogen.

Paradoxon.

Sive hypomone, sustentatio, vel inopinatum. Idem. p. 29

Hoc schema suspendit sensum: deinde subicit aliquid contra expectationem auditoris, siue magnum, siue minus: & ideo sustentatio, vel inopinatum dicitur: Cicero pro Ligario.

Hinc profectus, non ad Cæsarem, ne iratus: non ad domum, ne iners: non aliquam in regionem, ne condemnare causam illam, quæ secutus esset, videretur, &c.

Paralepsis.

Præteritio. Frequens est huius figuræ usus, Aquil. p. 14. vbi quasi prætermittentes quædam nihilominus dicimus, sicut pro Milone tota illa quaestio inducta est, qua docet è Republ. fuisse occidi Clodium.

Quod si non possem, inquit, diluere crimen, vt dilui, tamen gloriose hæc prædicare Miloni liceret.

R r

Item

Item de domo sua contra Clodium.

Videsne, me non radicitus euellere omnes actiones tuas, neque illud agere, quod omnino apertum est, te omnino nihil egisse iure, non fuisse Tribunum plebis? &c. quæ prætermittere se ait: nihilominus dicit) Vtemur autem hoc adiumento in ijs, quæ infirma, vel inuidiosa nobis futura sunt, si directò dicantur.

Paraphora.

Non est figura, sed vitium orationis, putà barbarissimus apud Hermog. περι μεθόδοι δεινός τῆτος.

Parasitosis.

Rut. Imp. p. 5.

Hoc schema est, cum aliquid nos reticere dicimus, & tamen tacitum intelligitur. Et hoc vtendum est, cum aut notam rem esse auditoribus arbitramur, aut suspicionem excitare maiorem reticendo possumus.

Lycurg. In presentia, Iudices, iniussu populi, quæ improbissimè gesserit reticebo: de falsis eius literis, quas ad senatum miserit nihil dicam: quæ illi sæpè interminati stis, omittam. Nam, & hæc vobis nota sunt, & quæ nouissimè multò indigniora commisit, & quam primùm cognoscenda.

Hyperid. Cogis me iniuriæ tuæ causam proferre, nihil agis: non dicam, sed ipsum tempus eam patefaciet.

Parembola.

παραμβολή, quando extrinsecus quædam nihil ad institutum pertinentia interseruntur, vt apud Homerum;

καί μὰ τὸ θεὸν σκῆπτρον τὸ μὲν οὐκ ὀτρύνει φύλλα, καὶ δὲ ἄλλο φύσει.

Iuro per hoc sceptrum, quòd nec follia vlla, nec ullos ramos producat, &c. quæcunque de sceptro dicit: tandem quòd principia quadrat, infert.

ἦ ποτ' Ἀχιλλῆος προδὴ ἴξεται βίαις Ἀχαιῶν.

Certe olim cupies Palidem turba Pelasga.

Plutarch. de Schemat. Homeri.

Paregmenon.

Tul. Ros. p. 32.

Est æquè similis figura, cum ex supradicto verbo aliquid deriuatur, vt,

— ὑπὸ

Ipse graui, grauiusque ad terram pondere vasto.

Concidit.

Et, Oppetere ingentem, atque ingenti vulnere victum.

Et, Voce vocat. Hecaten.

Et, Iro iter, & castris audebit velle signa. Latine deriuatio dicitur.

Parasitosis.

Cum in continenti sententia aliquid interponitur, quòd neque eius sit sententia, neque omnino alienum ab ea sententia: tum demiq; hoc schema efficitur, sed periculose ponitur: nam aut mirè ineptum, aut vehementer iucundum auribus accedere consuevit.

Demosth. Nos scilicet omnes (vt ferè sit) repentino nuntio perturbati obstupuimus. Adimantus autè solus (nā est homo multum vehemens, & in reip. cōmodis satis liber) magno clamore efflagitabat, vt Senatus haberetur & prout tempus postulabat, celeriter quòd opus esset constitueretur.

Eiusdem, Audieram appropinquare, tum statim magistratum certiorum feci. Vos Dij immortales (quorum est in templo gestum) testificor. Illi neglexerunt, & rem tantam differre maluerunt: cum interea subito, portas hostis obsedit.

Parison.

πείσιον coniungitur ab Hermogene. cum allusione, vbi affertur illud exemplum ex Thucid. lib. 1. καὶ προσωβελύειν αὐτοῖς μάλλον, ἢ ἀνταβελύειν; Hoc compar alij Rhetores interpretantur.

Parison propè æquatum, differt autem à superiore hoc loco, quòd ibi membrorum verba paria sunt numero: hic vno, vel altero addito, aut in superiore membro, aut in postremo pariter excurrunt: vt si hoc enunties, Neque gratia, & diuitijs locupletum corruptus, neque minis, & denuntiatione potentum perterritus, neque difficultatibus, & magnitudine rei à proposita magnitudine deiectus. Hoc enim postremum pluribus verbis, quàm superiora, enuntiarum membrum longius produxit: quòd fieri & in primo potest. Sed ibi opportunius, si quòd longius erit cæteris, initio prænuntiatur, in posteriore autem, si ad postremum producitur.

Parodia.

Παροδία. ὅταν μέρθ' εἰπῶν τὸ ἐπὶ τῆς παρ' αὐτὸ τὸ λοιπὸν πρὸς ἐπιμεινῶν. Cum orator particulam aliquam versus effert, reliquum soluta oratione interpretatur. Sic plerumque recensentur versus, à Demosthene, & Cicrone in orationibus κατὰ παροδίας.

Paromœon.

Hoc.

P. R. uil.
p. 10.

Hoc schema, & homoteleuton, & homoeoptoton ferè non multum inter se distat, tamen quid intersit, ex uniuersiusque supposita sententia cognoscere poteris: & multo diligentius ex Græco Gorgia libro, ubi pluribus uniuersiusque ratio redditur.

Paromœon, hoc uerborum efficit similitudinem. Ita, uti hoc est.

Nam disputandi, aut suadendi est aliud idoneum tempus, cum quidem aduersarius armatus præsto est, resistendum est huic, non uerbis, sed armis.

Paromologia.

Idem p. 6.

Hoc schema fit, cum aliquot res aduersario concedimus: deinde aliquid inferimus, quod aut maius sit, quam superiora, aut etiam omnia quæ poluimus infirmet.

Hyperidis, Sume hoc ab iudicibus nostra uoluntate, neminem illi propriorem cognatum, quam te fuisse concedimus, officia tua nonnulla in illum extitisse, stipendia uos una fecisse aliquandiu nemo negat. Sed quid contra testamentum dicis, in quo scriptus hic est?

Item eiusdem. Quid à me sapius his uerbis de meo officio requiris? scripsisti ut seruis libertas daretur; scripsisti ne liberi seruitutem experirentur; scripsisti ut exules restituerentur; scripsisti, ut ne quis exilio afficeretur. Leges igitur, quæ prohibebant hæc non negligebas? Non poteram, propterea quod literis earum arma Mæcedonum opposita obstitabant.

Paronomasia.

Idem p. 2.

Hoc, aut addenda, aut demenda, aut mutanda, aut porrigenda, aut contrahenda licera, aut syllaba fieri consuevit: Estque huiusmodi;

Non enim decet hominem genere nobilem, mobilem uideri: nam cum omnibus hominibus, tum maxime maximo cuique inconstantia turpitudini est.

Item, Ad huius sceleratissimi opera, qui fuit locus religiosissimus: nimirum quia traditam sibi publicorum custodiam sacrorum, non honori, sed oneri esse existimauit.

Idem. Ruf.
p. 2.

Paronomasia est, secundum prædictum uerbum positio alterius, ipso poscente sensu, ut apud Terent.

Nam inceptio est amentium, haud amantium. [Et] Tibi eruat parata uerba, huic homini uerbera. Quale illud poterit forsitan uideri;

Nec quisquam errantes acies, leuibusque ferentes

Sustentare? Contra, & aliter; — puppeque tua, pubesque tuorum.

Latine dicitur adnominatio, uel adfectio. *Paronyma.*

Leuis imitatio. Hæc figura ornat orationem, ut in nomine, aut in uerbo interdum syllaba, nonnunquam litera immutata, diuersa significet: ut si uelis sic enuntiare;

Prætor iste, uel potius prætor sociorum. [Et frequens illud apud ueteres eiusmodi est. Cui quod liber, hoc licet.

Non indecorè interim, & prioris uerbi postremitas, similitudine posterioris excipitur: ut se habet.

Legem flagitas, quæ tibi non deorat; erat enim diligentissime scripta.

Parrhesia.

P. Ruf.

Ferè contrarium est hoc schema superiori, p. 11. epitropa. Nam in hoc uehementer cum iudice agendum est, & uitium, aut erratum eius audacter coram eo reprehendendum: sed diligenter hoc uerendum, & raro assimulandum est inuitos necessario dicere, ne magis confidentia, quam dolore excitati uideamur: atque ita non fides, sed odium iudicum consequatur.

Demosthenis, Sed ego liberam uocem ueritatis apud uos omittam, non inquam, nec reticebo, quod salus communis dicit. Flagitat uestram operam, uiri Athenienses: in tanto reipub. periculo est: uos enim decepti estis temerè omnibus credendo: & quorum ignauissima sunt consilia, eorum sententias utilissimas existimando.

Item Lycurgi, Sed uos, iudices, uos hæc facere debetis. Nam cum in sententijs ferendis nocentibus remissionem paratis, uos improborum studia ad peccandum excitatis.

Parrhesia, oratio libera, quam Cornificius licentiam uocat. Cicero pro Ligario, Suscepto bello Cæsar, gesto etiam ex parte magna nulla vi coactus, &c.

Contra idem, Quid aliud egimus Tubero, nisi ut, quod hic potest, nos possemus? Interdum adulanter inducitur, ut hic adulatio est pro Rabirio perduellionis, liberè cum ait, quin continetis uocem uestram indicem stultitiæ, testem paucitatis.

Pa:hopœia.

Hæc uel odio, uel iracundia, uel misericordia commouetur. Virgil. Idem p. 24.

R. 1. 2

— domus

—domus interior gemitu misero qua tumul-

tu

Miscetur.

Cic. pro Roscio, Nemo erat, qui non ardere illa omnia mallet, quam videre in Sext. Rosc. bonis dominantem, &c.

Apud eundem in Verrem, Clamor interea fit tota domo, pugna inter seruos Rubrij, atque hospitis, &c. [Alio loco,] Cedere ianuam saxis, instare ferro, ligna, & sarmenta circumdare, ignemque, &c.

Periphrasis.

Circuitus loquendi, vel necessitatis, vel ornatus causa adhibitus.

Permissio in Epistolo.

Perisologia.

Redundantia verborum. Seruius, vt.

—faciem mutatus, & ora.

Pleon.

Schol. Aristid. πλεον, implexarum inter se sententiarum textura, vt inter formosos sapiens, inter sapientes formosus. Scholastes Aristidis.

Pleonasmus.

Aquil. p. 23. Magis necessarius huius figuræ vsus in eo est, vt verba quidem adiciamus, non tam enuntianda rei necessaria, quam vt ex his magnitudo, vel dignitas, vel moralis aliqua commentario, aut denique species motura iudicem circumponantur. Alioquin si nihil eorū additio verbi efficiet, vitiosa erit. Itaque si dicas M. Cato ille: quamuis sufficiat nomen tantummodo posuisse, videaris tamen plus significasse addito (ille.)

Item hoc. Quæ, malum est ita voluntaria feru tus: plus quiddam habuit. ex eo, quod (malum) interpositum est.

Plethynicon.

Longinus. Longinus inter grauitatis figuras nominat πλεθυνικὰ, vbi. vsurpatur numerus pluralis, pro singulari.

Ploce.

Aquil. p. 19. Copulatio. Ea figura elocutionis, in qua idem verbum, aut nomen bis continuo positum diuersa significat: vt est illud, Sed tamen ad illum diem Memmius erat Memmius. Ita enim hoc bis positum est, vt superius quidem nomen tantum significet hominis, posterius velle intelligi eundem qui semper fuerit, ac sui similem.

Iul. Ruf. p. 31. Ploce, cum idem verbum, sententiæ ad consummationem superioris, retorquetur, vt:

—Vos o, quibus integer aui

Sanguis, ait, solidæ que suo stant robore vires:

Vos agitate fugam.

Quale forsitan & illud accipi potest.

Pan etiam Arcadia mecum se iudice certet.

Pan etiam Arcadia dicat se iudice victum.

Latine dicitur implicatio, vel retractio.

Polyptoton.

Hoc schema solet complures sententias alio, atque alio modo, vt pronuntientur, efferre. Cleocharis. P. Ruil. p.

Nam vehementer admiror, Lacedæmonij, si præter hunc quempiam existimatis esse, cui ob has causas iure succensere debeatis. Hic est enim, qui nobis imploratam spem victoriae est pollicitus. Hunc non solum in consilio dando cæteris præposuistis, sed etiam in consiliendo negotio principem præfecistis. Hunc omnium vestrum fortunas vniuersi commisistis. Ab hoc igitur vno præstinae pollicitationis, rerumque gestarum orationem repositere debetis.

Item Charisij, Pater hic tuus nunc denique est, vt egestatem tuam debere alere videatur: Patrem nunc appellas, quem prius egentem auxilio tuo, vt alienum deseruisti: Patris tu filius es: ad potendas opes, cuius ad senectutem violandam crudelissimus hostis fuisti: Nimirum nullo consilio, filios procreamus: nam maiorem partem ex illis doloris, & contumeliæ capimus. Aquil. p. 11.

Polyptoton, ex pluribus casibus. Hanc figuram ex eo nominarunt, quod cum sæpius initio ab eadem parte orationis stat, illa ipsa pars declinationibus casuum, aut generibus, aut numeris immutatur.

Casuum declinationibus hoc modo:

Senatus est summi imperij consilium: senatus rei cura mandatur: ad senatum in dubijs periculosisque rebus omnis ciuitas respicit.

Generibus autem hoc modo:

Pulchra autem hæc fama contingit ciuitati, si optime meritum ciuem damnauerimus: pulchrum erat exterarum nationes existimare: infestiores nos esse bonis, quam malis. Pulchre communibus vtilitatibus consulemus, si quos oppressos, & hostes cupiere, nos circūuenerimus.

Numeris autem, sic.

Grata semper singulis fuerunt, quæ commo-

ille superior Africanus Senatoribus fecit, qui primus eius ordinis subsellia a populo liberauit.

Polythyeton.

Hoc schema efficitur cum sententiae multorum articulorum, conuenienti copia continentur.

Pythia: Ille hunc poena constrictum trahebat, hic autem vociferabatur, concursus vero non mediocri, cum tamen omnes optulari vellent, sed nemo auderet: neque ibi Magistratus aderat, nec circumspicientes, quo potissimum confugeremus, reperiebamus: sed vno tempore nos, & praesens, & futurum malum perturbabat. Nam praesens tempus acerbitatis erat plenum, reliquum vero timoris.

Item Diarchi, Partim nostri silebant, partim autem ingentem clamorem excitabant. At hi socij, praecleara nostra auxilia neutrum poterant, neque enim constanti silentio, neque forti clamore strenue quid agere conabatur. Huc accedebat ignauus tubae strepitus, qui nihil eorum mentes ad virtutem excitabat.

procatalepsis.

Inl. Ruf. p. 36. Alexand. Rhetor. Graec. Rhet. pag. 177. Est schema dianceas, cum id quod aduersarius arrepturus est, aut quae obiecturus praesumimus, ac praedicimus, vt illud.

--- nequa me Argolica de gente negabo.

Hoc primum.

Et, --- Scio me Danais e gentibus vnum.

Et, --- bello Argolicos furore perisse penates.

Latine haec figura dicitur praecipio, vel anticipatio. Graece etiam prolepsis.

Procatasene.

Inl. Ruf. p. 36. Est procatalepsi proxima, cum rei de qua acturi sumus, colorem praeparamus, atque praetendimus, vt in illo:

Anna so or, qua me suspensam in somnia terrenti

vsque --- que bella exhausta canebat.

Nam primo de infomnijs quae ista est, deum mirari se virtutem hospitis dixit, & veram fidem esse, a dijs illum genus dicere; misereri etiam casus, & errores, vt verecundius postea de amore fateretur, quasi in affectum hospitis, vel infomnijs, vel admiratione calamitatis inducta sit. Haec figura dicitur latine praeparatio.

Prodiaphesis.

Alexand. Rhet. p. 84. Aquil. p. 13. *πολιτοδουσι.* Figura, quae perspicuitatis causa verbum aliquod licet absoluto sermone subiungit.

Οταν εν ονομα επενεχθη περιληρωμενον λογον, προς διασαφοδτηπλεοντι, vt apud Homerum:

Αλλ' ουκ Ατρείδην Αγαμέμνονι ηνδανε θυμω. VOX θυμὸς redundat.

Prodiorthosis.

Præcedens correctio. Haec figura, vbi aliquid necessarium dictum, & insuaue audientibus, aut odiosum nobis dicturi sumus: praemittit. Exemplum apud Ciceronem frequens: Quaquam sentio, quanta hoc cum offensione dicturus sum, dicendum est.

Alexander Rhetor hoc affert. Demosthenis exemplum:

Και μοι προς θεων οταν ενεχη το ελαττου λεγω, ετω παρθρα τα λεγειν. Quae vos per Deos immortales, vt cum optima de causa dicam, mihi dicendi libertas non denegeret.

Prolepsis.

Hoc est, cum id, quod aut in aduersarij causa, aut in iudicis opinione esse, aut fore arbitramur contrarium nobis, praecipiamus dicere, & cum ratione dissoluere.

Demosthenis, Atqui ego illum, iudices, arbitror Lycurgum laudatorem producturum, scilicet qui sit testis eius pudori, ac probitati: sed ego Lycurgum vobis praesentibus hoc vnam interrogabo, velitne se simile esse illius factis, & moribus. Quod si negauerit, satisfactum vobis esse de veritate nostra debet.

Lysiae haec oratione saepius apud me utebatur, & orabat, vt suarum rerum misereretur, inopiaque subuenirem. Quid multa? commotus humanis precibus deprecantis, quod petebat dedi, solus soli, quo minus nota calamitas hominis esset. Sed vt paratus venisse videatur, iam se negabit accepisse, & stens vobis supplicabit, vt se a calumniatoribus eripiatis. Vos autem, cum sic agentem videritis, factore, vt & illius, & mei meminertis.

Prolepsis est schema λεγω, id est figura elocutionis, cum ante numerus redditur verbis, quam res persona affinantur, vt.

Nec tantum Rhodope miratur, & Ismarus Orphea.

Et, Interea reges ingenti mole Latinus

Quadrifido vehitur curru, &c.

Latine appellari potest praesumptio, vel anticipatio.

Proapodosis.

Redditio, Nomen haec figura ex eo accipit, quod

Aquil. p. 20.

R r. 3.

quod idem nomen in postrema parte membri, aut eadem quæcunq; pars orationis redditur, est connexa, unde id membrum, aut is ambitus cepit, ut si velis hoc modo eloqui, cum quid quasi indigneris, aut dolcas: Tibi scelestissime omnium, imputare omnes calamitates suas debet Respub. tibi. Aut sic: Hæc o Dij immortales, in ciuitate moliri ausus est Glaucia?

Rut. p. 1.

Profapodosis. Hoc schema duobus modis fieri aut tractari potest. Nam sententijs duabus, aut pluribus propositis, sua cuique ratio vel posterius reddetur, vel statim sub vnaquaque sententia subiungetur. Quibus posterius ratio subinfertur, huiusmodi sunt, Demosthenis, Non enim pari ratione Philippus, atq; nos, diuersis rebus medetur: sed ille vsque eo nititur, quoad restituat, atque exuperet. Nos contra, statim vinci meditamur. Ille enim pro laude, sicut pro patria, præliatur: nobis autem si nihil accedit mali, satis, ac nimium boni viderur. Cum singulis sententijs statim ratio subiungitur, hoc exemplo Demetrii Phalerei. Nam quod beneficium tempore, & cupienti datur, gratum est: utilitas enim, ac voluntas accipiendi, honorem dantis facit amplio-rem. At quod sero, & desideranti dari datur, ingratum est: amisso enim tempore utilitatis, cadit accipiendi cupiditas.

Profnapantesis.

προση κἀπάντησι, occursum, cum duobus nominibus positum, iterum ad eadem fit recursus: Alexander Rhetor, qui cuiusmodi affert exēpla; ἐλδόντων Ἀθηναίων, καὶ Λακεδαιμονίων. Λακεδαιμονίων δὲ Εὐρυβάδεω καὶ Γουμένω, Ἀθηναίων δὲ Θεμιστοκλέω.

Profopœia.

Rut. p. 8. Hoc fit, cum personas in rebus constitui- mus, quæ sine personis sunt, aut eorum hominum, qui fuerunt, tanquam viuorum, & presentium actionem, & sermonem deformam⁹ Ἀρετὴ προσωποποιεῖται τῆρησαι τὸ βῆλιμα, καὶ τὸ ἦθος προσωποποιεῖται Orig. cōtra Celsum l. 7. p. 366. Id est huiusmodi. Nam cum crudelitatis mater est auaritia, tum pater furor: ea huic facinori coniuncta, parit odium, inde item nascitur exitium. Hoc genere vsi sunt poætæ, qui fabulas scripserunt in prologis: nam humana figura produxerunt personas, quæ in veritate artis, & voluntatis sunt, non personæ.

Hyperid.

Alterum genus est, ita ut fecit Hyperides,

cum de adolescente impudico diceret.

Quid si tandem, iudices, apud ipsam naturam, hanc causam agerem? atq; ita diuisit muliebrem, virilemq; personam, ut suum cuiq; opus, atq; officium distribueret: ei ego hunc ostende: em, muliebri ritu esse suo corpore ab- usum? nonne vehementissimè admiraretur, si quisquam non gratissimum munus arbitra- retur, virum se natum: sed deprauato natura beneficio in mulierem cōuertere se properasset!

Item Charitij, Existimate quæso Remp. hic adesse, & pro vestra libertate supplicem vobis accedere: simul & liberos vestros, & matres familias amplectam tenere: parentes vestros a- tate confectos ad se applicare: redigere vos in memoriam, qualem se à maioribus accepistis: obsecrare pro sacris, ac delubris Deorum immortalium, pro parentum monumentis, pro vobis ipsis, & salute vestra. Hæc si præ- sens agit, ut dixi, respub. quid animi estis ha- bituri, quæro.

Profopœia est personæ confectio. Hæc figura plurimum in se continet dignitatis, cum temp. ipsam loquentem inducimus, aut de- functos aliquos quasi excitamus ab inferis, & in conspectu iudicis collocantes, oratione hos circudamus. Talis est illa pro Cælio, Appij cæci persona inducta contra Clodium ita dicens.

Mulier, quid tibi cum Cælio? quid cum homine adolescentulo? quid cum alieno? Sepe enim, quæ nos ex nostra persona dicentes vix ferant, iudices, supposita dignitate personæ liberius dici, & conuenientius potest.

Profopon,

Πρωσώπων μεταθέσις alij confundunt cum apostrophe, fit vbi sermo diuertitur ad secundam personam. φαῖς κακῆτας, καὶ ἀπειρέας ἀλλήλοισι. Longinus περί ὕψους, diceret indefessos, & indomitos inter se.

Protimesis.

προτιμῆσις electio vertitur à Trapezuntio.

Prostaxis.

Iussio, cum sententia imperandi modo ef- fertur.

Protome.

προτομή præcisio orationis, quàm à reticen- tia distinguit Cic. 3. de orat. Sed nimis vigeo, commoueri videtur adolescens: ad me reuertar.

Proozengma.

Cum verbum, quo res comprehenditur primum collocauit. Vt, Desflorescit formæ dig-

re merito vtrique pari poena afficiuntur, quos pariter non decet habere. Item Lysia, Quapropter pergam: in multos largitionem, abstinentie testimonium non credideris: multo enim confidentius hoc genus hominum furatur. Nam quo magis eget ad sumptum ambitionis, audacius facit rapinam, ut huic ipsi ambitioni copia suppeditari possit. Item Demosthenis, Cui ei quidam obiecit, matrem Scytham natum, respondit: Non miraris igitur, quod Scytham, matrem barbaram natum, tam bonus, & clemens euaserit: Item eiusdem. At ego hunc propterea malum esse existimo, quia nimium se gerit seuerum. Namque ex hominibus humanitatem ac misericordiam tollere, maximum signum malitiae videtur. Ego contra deos precor: namque eiusmodi ciuem habemus, qui ad supplicium sumendum in omnes partes sit inexorabilis.

Sustentatio in paradoxo.

Syllepsis.

Inl. Ruf. p. 30.

Est, cum duabus diuersisque sententijs, & rebus vnum datur verbum minime vtrisque conueniens. Vt, [inclusos vtero Danaos, & pinea furtim. Laxat claustra Sinon.] Laxat enim ad Danaos referri non potest: sicut ad claustra. Et optime Graiugenum, cui me fortuna precari, [ac vitia comptos voluit praetendere ramos.] Non enim sicut cui praetendere ramos, ita & cui precari potest videri ratione connexum. Et, [his quidam signis, atque haec exempla secuti.] Haec latine dicitur correptio.

Symploca.

Aquil. p. 21.

Connexum: Haec figura ex vtraque earum, quas supra demonstraui, composita est: vtramque orationis speciem circundat. Nam & incipit saepius ab vna parte orationis, & toties in vnam, atque eandem desinit. Vt haec se habet, quis legem tulit? Rullus. Quis tribus fortitus est? Rullus. Quis decem viros creauit? idem Rullus.

Synatrosismus.

P. Rutil. p. 1.

Hoc & singulis verbis & plurium verborum coniunctione fieri potest. Singulis verbis hoc modo.

* al. Clearchia.

* Clearchi, sed cum ad supplicium sumendum se confirmaret, multa simul eum reuocant: officia, consuetudo, tempus, existimatio, periculum, religio: quae singula pro-

prias ei cogitationes ad remorandum subieiebant. Item Democharis. Nam quis haec simul vniuersa perpeti possit, timorem, morbum, senectutem, contumeliam, inopiam, vim: quarum quatuor vna res, per se satis est gravis ad perferendum. Sed in coniunctione plurium verborum huiusmodi est. Lyncurgi, nemo enim nocens sine summo maerore est, Iudices, sed multa simul eum perturbant. Quod adest sollicitudinis plenum, quod futurum est formidofum, lex paratum supplicium ostentans, vitia ex vitijs coacta, occasionem arguendi maleficij captans inimicus: quae quotidianum vehementer eius animum excutiant.

Synchoreffis.

Zuyxagnoris cum aliquid etiam iniquum causae fiducia concedimus. Quint. lib. 9. c. 2.

Synchrisis.

Siue antithesis, comparatio rerum, atque personarum inter se contrariarum. Vt, ego proplector, quod tu peccas: tu delinquis, ego arguor pro malefactis: Helena redeat, virgo peccat innocens: tua reconcilietur vxor, mea negetur, filia mea. Cicero pro Murena, Vigilas tu de nocte, vt consultoribus tuis respondeas: ille vt mature, quo intendit cum exercitu perueniat, &c. Item in Verrinis, iste multo sceleratior, & nequior quam ille Adrianus, aliquando etiam felicior fuit, &c.

Synchysis.

Confusio est hyperbarum obscurum.

Synecdoche.

Notum ex vulgaribus tropis.

Synocceosis.

Zuvenius commisit, qua duas res diuersas colligit, vt, tam deest auaro, quod habet, quam quod non habet. Fab. lib. 8. cap. 3. a Scaligero dicitur Cinnus poet. lib. 3. cap. 46.

Synonymia.

Communio nominis. Vt timor autem eo genere elocutionis, quoties vno verbo non satis videtur dignitatem, aut magnitudinem rei demonstrare: ideoque in eiusdem significatione plura conferuntur, vt si dicas, prostravit, afflixit, perculit.

Sistrophe.

Est conuersio & conuolutio.

Tapinosis.

Cum rei dignitas verbi humilitate deprimatur, vt gurges, pro mari: Quintil. lib. 8. cap. 3. Rei

Rei magnæ humilis expositio definitur à Scruvio.

Tautologia.

Aquil. p. 11. Eandem rem pluribus verbis significat hoc schema. Differt autem per exiguò à superiori figura, Synonymia: Ibi enim singulæ partes ex ordine idem significantes ponuntur: hic vnus nominis, aut verbi prius positi vis deinceps pluribus verbis explicatur: vt si dicas, Senatus, populique Romani summum consilium, à quo ordine iura exterae nationes petunt. Hic enim vnum nomen Senatus prosecutionem accipit ex pluribus verbis, non aliud significantibus. Qui enim summum consilium dixit, & cum ordinem, à quo exterae nationes iura petant, non aliud, quam senatum dixit, sed prosequendo latius ornauit elocutionem.

Traductio.

Eiusdem verbi crebrius positi quædam distinctio: vt, Qui nihil habet in vita iucundius vitæ cum virtute vitam non potest colere: Cic. lib. 4. ad Heren. Eadem est cum analepsi.

Zeugma.

Int. Ruf. Est cum vnam verbum communiter multis sententijs iungitur ad omnes pari significatione pertinens, & adnexum, vt,

Æneas Vrbe, & sociis, & classe relicta.

Latine hæc figura dicitur ligatio, vel annexio.

NE quid igitur à me in hac parte desideretur, vilius est istam figurarum nomenclaturam, ex Demetrio Phalereo, Hermogene, Longino, Alexandro, Aristidis scholiaste, Rutilio, Aquila, Rufiniano, Beda, & cæteris breuiter subijcere, tum propter antiquitatis auctoritatem, quam magni facio, tum propter variam, & sanè non inuilem *χρῆσιν* cognitionem. Sed quia multas in tot veterum observationibus esse minutias nemo non videt, nunc omiſſa leuiorum figurarum disquisitione, de vsu earum, quæ notiores sunt, & ad orationis ornamenta sæpius adhibentur, maxime Cicconianis exemplis pauca dicam.

De vsu, & Varijs ordinibus figurarum.

CAPVT XVIII.

Quod vestis corpori, stellæ celo, pratis flores, regum coronis margaritæ, scenæ & foro tabulæ, atque insignia, hoc orati-

oni figuræ, quibus nihil in oratorum apparatu magnificentius: sed tamen tenendus est in vsu quidam modus, ne si nimia fuerint, iisdem oratio potius obliui, quam distinctiui videatur.

Nescio enim quo pacto, non modo in rebus humanis, sed & in verbis contingere solet, vt summa voluptas fastidio sit vicina: & pulcherrima quæque si fuerint communiora, fatietate impleant animos potius, quam delectent. Itaque & in mundo recurrentes diei, & noctis vices lucem efficiunt mortalibus iucundiorum, & annum temperant hyemis rigor, feruor æstatis, amœnus veris decor, & autumnus grata maturitas, quæ à Deo in natura primum condita, orator in verbis (sunt enim quasi naturæ imagines) imitabitur, nec orationem figuris faciet, potius, quam decorabit.

Itaque nunc de earum vsu à nobis dicendum est, non eo quidem ordine, qui tyronibus tradi solet, sed qui instituto nostro, & dedolatis ingenijs sit commodior. Ac certè dum cõplector animo figuras omnes, vel ad docendum, vel ad mouendum fictas reperio.

Primum igitur de ijsagam, quæ ad illustre, & suauè genus dicendi, in quo potissimum effert se delectatio atinent, deinde gratis generis ornamenta, & figuras, quibus & docere, & mouere possumus, ostendam.

Figure ferè omnes, quibus hæc dicendi suauitas excolitur, aut in conformatione alicuius imaginis, aut in repetitione verborum, aut in dictionum nexu, & quadam gratia concinnitatis versantur. Quæ rerum imagines efformant, vel vno, aut paucis verbis faciunt: ex quo oriuntur metaphora, antonomasia, epitheta, periphraſes, synonymia, vel artificiosius, atque vberius expolunt imagines, vnde descriptiones emergunt.

De primo ordine figurarum.

Quæ imagines vno, vel paucis verbis expriment.

CAPVT XIX.

Prima series figurarum metaphoram, antonomasiam, epithetum, periphraſim, synonymiam comprehendet. De translatione hæc præscribit Demetrius.

Metaphora est ad vnum verbum contra-

§ §   ¶ ¶